

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos polt sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és osanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, október 28.

Ivangorodnál tizezer foglyot ejtettünk

Sikeres harcaink a szerbek ellen.

Változatlan erővel nyomulnak elő a németek.

Szövetséges seregeink harca a Visztulánál. — Tizezer orosz foglyot ejtettünk.

BUDAPEST. (Hivatalos.) Középgali-
ciában a helyzet változatlan. Ivangorod-
tól délnyugatra felülmúlhatatlan hősi-
séggel küzdő hadtestek, amelyek közül
egyk az egyik tizezer foglyot ejtett, el-
lényeges túlerővel állnak harcban. Káiser
vezérőrnagy, a vezérkar főnöke hely-
ettese.

BERLIN. (Hivatalos.) A főhadiszállás
közli: Augusztówtól nyugatra németek
támadása lassan előrehalad. Varsótól
délre csapataink erős orosz haderőknek
minden támadását visszaverték. Ivangorod-
tól északra újabb orosz hadtestek kel-
tek át a Visztulán (Ministerelnökség
sajtóosztálya.)

Győzelmeink Szerbiában. Kiverjük az ellenséget Boszniából.

Budapest. (Hivatalos.) Rohanja Pla-
ninán megvert szerb és montenegrói
haderőket négy napi szakadatlan üldö-
zés után Visegrád és Gorazda közelé-
ben a Drinán át visszaszorítottuk. Csap-
tjaink eközben Hametjenica melletti
iskolában sok gyalogsági és tüzérségi
lőszert és Veliko-Prdo-Vraovicán vi-
vott utóvédharcokban gépfegyvereket
és hegyi ágyukat zsákmányoltak. Bosz-
nia keleti része ezzel a Drinán meg-
van tisztítva az ellenségtől.

Ugyane napon, melyen a szerbeket
és montenegrókat a Drinán vissza-
szorítottuk, Szerbiában levő csapataink
is jelentős sikert értek el. Ravnje kö-
zelében Mucvánban, két erődített ellen-
séges állást rohammal bevettünk s
eközben négy gépfegyvert, hatszáz pus-
kát és bombákat zsákmányoltunk s szá-
mos foglyot ejtettünk. Potiorek, tábor-
szernagy. (Ministerelnökségi sajtóosz-
tály.)

Német csapatok előnyomulása.

Berlin. A főhadiszállás jelenti: Jser-
pres-csatorna mentén Jpres mellett és Lille-
től délnyugatra harcok változatlan szivósság-
gal folynak. Német csapatok más tekintetben is
előhaladtak. (Ministerelnökség sajtóosztálya.)

Legfeketébb karácsony.

Arad, október 27.

Minden nappal rövidebb lesz a re-
ményesség, amelyről a sóhajos tábori
levelek szót ejtenek, ilyenkép: „ne-
höz a dolgunk, de talán karácsonyra,
ha a jó Isten is úgy akarja, hazajö-
hetünk“. Mért épen karácsonyra? A
türelmetlen várakozás rövidebb termi-
nust mondhatna, a pesszimiztikus
lélek hosszabbat. A német katonák
között a császárnak azt a mondását vi-
szik: „mire az utolsó levél is lehull
a fáról, hazatérnek a fiúk“. Katona-
tiszték tavaszi háborút jövendölget-
nek és mégis a legmakacsabb az a
hit, hogy Karácsonykor vége lesz a
háborúnak. Lehet Karácsonykor há-
boru? A szeretet, a béke, a jóság, a
hit, a megváltás ünnepét lehet-e öl-
döklőssel tölteni? Igaz, hogy a mi
Karácsonyunk nem esik össze az
ellenségeinknek, az oroszoknak,
meg a szerbeknek Karácsonyá-
val, és egyik a másiknak kalen-
dáriumát nem köteles figyelembe
venni. De a német katona Weichnachts-
ja ugyanazon a szép havas estén
lesz, mint a franciák Noel-je és az
angolok Christines-je; vajon a kö-
zös ünnep azoknál nem fog valami
közös, megértő gondolatot hozni?

Sajnos, Jézuskának ebben a oso-
dájában nem lehet bizakodni. Oly
rettentő harcokban vevőnek föl
egymás ellen a küzdő nemzetek, oly
hatalmas csapatokat állítottak egy-
mással szembe, hogy a döntő, meg-
semmisítő csapás hosszabb időbe ke-
rül. A háboru, a melynek hatalmas
kényszerűsége kiülte az emberek lel-
kéből a mások életének tiszteletét, a
felebaráti érzést, és a közös sorsra
utaltak önvédekezésé megtanította
gyilkolni, szenvedélylyel és kiszámi-
tottan gyilkolni az embereket. És ez
a rendkívüli állapot, ez a nagy tö-
megérzés eltolja a legszentebb ünnep-

nek járó tiszteletet, a hit kétezer éves
hagyományainak becsülését. Ünne-
pelni, az egyháznak áldozni, a Jé-
zuskának hódolni lesz még idő; most
győzni kell!

Igy azután, ha nem is bizonyos,
egyre valószínű, hogy karácsony éj-
szakájára a szomorú fenyőgaly mellé
hiába várják az apát, a férjet, a le-
gény-fiút, a vőlegényt, a ki a szent
estét és az éjszakát a lövészárokból
virrasztva, valamelyik hegyoldalra
meglapultan, vagy valamelyik fölpör-
költ falu kormos házai között tölti;
talán ép a tűzvonalban lesz, — s ki
tudja, hogy mialatt a kartácsosó hull,
a rajvonal szomszédainak eszükbe jut
azt mondani: „igaz is, testvér, hiszen
ma karácsony este van...“

A legszomorúbb gondolatot akarja
enyhíteni a Hadsegélyző Bizottság, a
mikor a hadban álló katonák kará-
csenyi ajándékára emlékezteti a tár-
sadalmat. Mintha már most akarna
bennünket szoktatni ehhez a szomorú
gondolathoz, előkészíteni a legfeketé-
bb karácsonyra és mintha a leg-
szébb és legjobb ajándékokat akarná
megszerezni katonáinknak; kárpótlá-
sul azért, hogy ilyen ünnepük lesz.
Ha őket kérdeznők, mit szeretnének
karácsonyi ajándéknak, olyan kérések
hangzanának, amelyeket egyetlen Had-
segélyző Bizottságnak se áll módjá-
ban teljesíteni. A legtöbben azt kíván-
nák, hogy valami csoda révén mel-
lettük lehessenek az otthonvalók, a
legkedvesebbek. A szerényebbek meg-
elégednének azzal a karácsonyi aján-
dékul: „egy éjszakán madracos ágy-
ban fekvődni, egy reggel rendszeren meg-
mosakodni, egy ebédet asztal mellett
elkölteni.“

Mindannyian azonban közös gon-
dolattal kívánnak velünk együtt, egyet
a Jézuska ajándékul; győzelmet!

Győzelmet, hogy utána a béke, a hazatérés, itthon a nyugodt élet következék be. A kik ezért a gondolatért lelkesednek, azok igyekezzenek minél több jóval, kedveskedéssel, figyelemmel enyhíteni azoknak a helyzetét, akik a győzelemért eddigi áldozataik mellé a karácsony örömeit is odaadják. Ha a borzalmas harctéren semmi sem emlékezteti őket a szent ünnepre: a hazuról küldött, a nemzet ajándékaiba foglalt szeretetteljes üzenet tegye nekik ünneppé a világháboruba került karácsonyt.

Mi ujság az aradi „idegenek” táborában.

— Változatos élet. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 27.

Irtunk már arról, hogy jelenleg számos idegen előkelő vendég tartózkodik az aradi várban. A Mária Terézia-korabeli építkezési katonai hotel igen kényelmesen befogadja őket. Nappal — mint tudjuk — a sáncok között, vagy azok tetején ütik föl sátorukat az előkelő idegenek; vannak aztán közöttük olyanok is, akik életmódjukat változatosra teendő, nappal kirándulásokat tesznek a városban. Azonban nehogy eltévedjenek, egy-egy szuronyos népfőlkész vezeti, kalauzolja őket. Egy-egy csoport pörös mellényes notabilitás példáját akarván adni a demokrataságnak, beáll követ hordani valamely építkezéshez, vagy töltéskészítéshez, azután délben, vagy este szépen, csoportosan visszasétálnak a Maroson túl lévő szállásukra. Hogy milyen nobilis gondolkozásnak ők, azt mutatja az is, hogy eme munkájukért naponta csak három fillért tesznek zsebre.

Tegnap azonban megtörtént az a különös dolog, hogy az egyik vendég nem a rendes kijáraton akart távozni, hanem a vár hátsó oldalán, az ugynevezett *hatos számú* kapun szeretett volna kijutni. Az egyik szuronyos népfőlkész meglátta a földön csuszó alakot és fegyveréhez kapott.

— Ne bántsd! — szólt rá a társa — hadd játssza ki magát.

Nem is bántották mindaddig, amíg a temesvári hidhoz nem ért. Akkor aztán nyakon csípték és vissza hozták. Hegedüs Ede alezredes elé állították a félkegyelmű turbános alakot.

— Vigyék a kórházba — adta ki a parancsot a katonai állomásparancsnok.

— Én nem vagyok beteg — szólt az észlelős külsejű ember.

— Dehogy nem, — szólt rá az alezredes — aki azt gondolja, hogy az aradi várból meglehet szökni, azt a kórház megfigyelő osztályába kell szállítani.

A minap is új vendégek érkeztek. Egészen különös — barna falsőruhájuk és fehér turbánjuk volt — módon öltözködtek. Amikor megérkeztek, a szabási intelligencia kitörő örömmel fogadta őket.

— Ha állandóan nem kapnánk új látogatókat — mondták — nagyon unalmas volna itt az élet. Képzelnék, nem szabad preferáncozni. Hát micsoda uri hotel ez?

Az egyik gazdag ur azonnal jelentkezett a vendégfogadó parancsnokánál s kijelentette, hogy a hely nagyon tetszik neki.

— Hallottam — mondta — hogy pompás kiszolgálás van itt. Hálából adok ötven koronát a Vörös Kereszt aradi fiókjá számára.

Az alezredes elhelyezte a pénzt. A gazdag ur — akinek a monarchia legtüzesebb földjén

nagy birtoka van — azután érdeklődni kezdett néhány jó ismerőse iránt, akik pár hónappal ezelőtt kerültek Aradra.

— Hol van S. R., P. L., N. K. J. B. és K. J.? Szeretnék velük nézeteket cserélni.

— Azok már nincsenek itt — mondta a parancsnok. — Nem tudom, hol vannak. Csak annyit tudok, hogy mielőtt eltávoztak, végrendeletet csináltak Aradon...

A földbirtokos nagyon lehangoltan távozott. Nyomban utána megjelent a parancsnok hivatalában egy fiatal urhölgy, aki a férjét jött meglátogatni. Az ura mérnök. Amint megpillantotta az asztalon heverő pénzt, mosolyogva mondta:

— Talán pénzért lehet ide bejutni?

— Igen — felelte mosolyogva az alezredes. — Ez a pénz a Vörös Kereszté.

— Akkor én is adok ötven koronát a Vörös Keresztnek, — szólt az asszonyka.

Az idegen előkelőségek élete így telik napról-napra. Folyton fogy a számuk, de mindig újra pótolják őket. A várban folyógyullat orosz és szerb sebesült katonák csak addig maradnak Aradon, amíg ki nem iábalnak a betegségből; azután bucsút mondanak a szép várnak. Így távozott már el onnét Fürst Móric orosz-lengyel katona is, aki most szomorú szövegű képes lapokat küldözget az egyik, nevetős szemű ápolónőnek...

Nikolajevics Fedor herceg — a cár rokona.

(Kozákok orgiája Potocky Klára grófnő kastélyában.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 27.

Potocky Klára grófnő, Galicia egyik legelőkelőbb mágnásasszonya, aki most a Semmeringben tartózkodik, elbeszélte, hogy törték be a kozákok a kastélyába, amely Lembergől néhány kilométernyire fekszik.

— Másnap akartam elutazni, a mikor a betörés történt. Korán lefeküdtem, körülöttem mély csend honolt. Hirtelen rettenetes lármára ébredtem, az éjjeli szekrényen álló óra negyedtizenkettőt mutatott. Gyorsan magamra kaptam ruháimat s akkor már kopogott is ajtómon az egyik öreg szolgám, feltétlenül megbízható ember, akire a megboldogult trónörökös pár lakosztályainak felügyeletét is szoktuk bizni, ha a fenségek kastélyukban időztek.

— Gyorsan, gyorsan — kiáltotta be hozzám — méltóztassék felöltözni és kijönni. Kivilágítjuk a termeket és kinyitjuk az ajtókat, szekrényeket. Csak így kerülhetjük ki a veszedelmet.

— Amikor kiléptem a szobámból, már fényárban uszott az egész kastély. A földszinten lévő óriási ebédlőben vagy 150 kozák tolongott. Tiszt nem volt köztük, csak két altiszt. Engem még nem vett észre senki, egy oldalajtón jöttem a teremmel szomszédos szobába, onnan figyeltem a jelenetet. Kezemben töltött revolvért szorongattam, mellyel végső esetben kiszabadítottam volna magamat. Bent asztalt terített szolgaszemélyzetem, ami a kastélyban csak ehető volt, azt mind felhordták és a szakácsnő remegve jelentette, hogy azonnal meleg étel készítéséhez lát.

— Bort, bort! — ordították a kozákok.

Az ebédlő egyik falán gyönyörű, régi faragású pohárszék állott, azt lándzsájukkal feszítették fel és egy pillanat alatt kikapkodták a polcokon álló 30—35 üveg bort, likört, konyakot. Még egy perc és az üvegek üresen repültek szanaszét, betörve egy tükröt s összezúzva az asztal drága, régi porcellánjait.

— Bort, még italt! — üvöltötték a katonák.

— Tisztában voltam vele, hogy ha a kozákok leisszák magukat, mérsárolni és gyújtogatni fognak. Ezt meg kellett akadályoznom, tehát előléptem, magasra emeltem fővel álltam meg az ebédlő küszöbén.

— Adunk nektek mindent, ami kell, — kiáltottam hangosan és erélyesen — de bor, vagy pálinka nincs.

— Csönd követte szavaimat. Azonnal tisztában voltak vele, hogy én vagyok a kastély urnöje és ez a méltóságom egy gondolat idejéig megtette a maga hatását, az ur előtt megjuhászódó orosz parasztnál. De csakhamar felocsudtak:

— Most mi parancsolunk... most mi vagyunk az urak, anyuska!... ide a pincékulcsokkal!

Ökleiket rázva jöttek felém, legelő az altiszt. Szemem a pópát kereste, de eltűnt. Ekkor felesendült öreg szolgám hangja:

— Adjuk nektek az egész kastélyt, csak azt kérjük, hogy befogathassunk és elvinnessük innen a méltóságos grófnőt.

Durva röhögés kísérte a feleletet:

— Hogyne, hogy osztrákokat hozzatok a nyakunkra!

Majd egy hang közbekiáltott:

— Mehet az anyuska, de gyalogszerrel, mert a lovakra, kocsikra nekünk van szükségünk!

Kint szakadt a jeges eső, a szél sivitott, a legközelebbi hajlék mérföldekre volt innen és kérdés, hogy biztos-e az? A kastélyban kellett maradnunk.

Most aztán megkezdődött az aljas bachanália, melyhez hasonlót elképzelni sem lehet. Néhány kozák csakugyan megtalálta és feltörte a pincét, diadalordítások közepette cipőket be a terembe két hordó bort. Mások tüzet raktak a terem kandallójában, de nem várták be, míg a szolgák tüzelőanyagot hoztak, hanem az ebédlő faragot székeit aprították fel s ezzel szitották a lámpákat. Sokan elszéledtek a termekben, felmentek az emeletre és ott garázdálkodtak. A szekrények tartalma néhány perc alatt halomban hevert a földön, az értéktárgyakat magukhoz vették és magukra öltötték férjem és fiam fehérneműjét. Az én hálószobámban imázsámoly fölött Máriakép függött drágaköves aranykeretben. A katonák meghajoltak a szent kép előtt, de az egyik altiszt lekasztotta a falról és kitérdelte a keretből a rubinokat és ametisztet. A java azonban még csak ezután kezdődött. Majd visszajöttek a terembe és zenét követeltek. Azt mondták, hogy jókedvük van, táncolni akarnak. A kulesárné tudott zongorázni, vele játszottak mindenféle táncot, ők pedig ugráltak és örült forgásban magukkal sodorták cselédleányaimat.

Ekkor az örült zsvajban is hallatszott közeledő lovak patáinak dobogása. A kozákok fegyvereik után kapkodtak, megrémültek. Majd megnyílt a terem ajtaja és belépett négy orosz lovastiszt, mögöttük az áruló pópa, aki ugy látszik még sem akarta, hogy elpusztuljunk. A tiszték nyomban összekötötték saját legényeikkel a két altisztet, mert az orosz hadseregben kiadott parancs ellenére megengedték, hogy a katonák alkoholt igyanak. Aztán elvonulást vezényeltek. Az egyik odajött hozzám és mély hajlongások között németül kért tőlem bocsánatot katonáik gyalázatos magaviseletéért.

— Ez a háboru, grófnő — mondotta.

Amikor elment, bemutatkozott. Nikolajevics Fedor herceg volt, gárdakapitány, a cár rokona.

Tizenegynapos tüzérségi párba.

(A kisszentmiklósi lovastüzérek harcai. — Egy aradi tartalékos tiszt elbeszélése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 27.

A kisszentmiklósi lovas tüzérségi őrk időkre felejthetlenné tette a nevét. Az Aradi Közlöny volt tolmácsolója annak a hősi haditettnek, amely az osztály parancsnokát, valamint több tisztjét és katonáját már a háboru elején magas királyi kitüntetéshez juttatta. Az egyéni bátorságnak és a tüzérség régi hírnevének igazolása volt a szereplésük a kisszentmiklósiaknak, akik azonban a háboru második felében, a most folyó emberfeletti küzdelmekben is rendületlenül és azzal a szellemmel veszik ki részüket, amely babérkoszorúságot szerzett nekik a világháboru történetében. Még nincs lezárva a galíciai harcoknak most folyó fejezete. Milliók állanak szemben egymással és a harc olyan óriási fronton tombol, hogy egészen és tisztán át sem tekinthető. De azért bizonyára érdekesek a részletei és szépek az epizódjai is.

A kisszentmiklósi tüzér lovas osztály egyik tisztje, aki tegnap érkezett hazra betegen, a nélkül, hogy mást óhajtana, mint néhány megfigyelést közölni, a következőket mondotta az Aradi Közlöny munkatársának:

— Az oroszokat kivertük Uzsoknál az országból és parancsot kaptunk, hogy foglaljuk el azt a helyet, amelyet a galíciai harcok első szakaszában már tartottunk. Az osztály, amely Magyarországon retakirozódott, napokig tartó menetelés után érkezett meg az elfoglalandó pozícióba. Rettenetes időjárás volt. Fél méter magasságu hóban vonultunk ugyyszólván éjjel-nappal. Oly hideg volt, hogy egy alkalommal 27 kilométert tettünk meg gyalog, mert különben a lóra fagyunk volna. A hegyekben havas szél baloldalt kapott bennünket és a csákóforgónk oda fagyott az arcunkhoz. Szerencsésen átlábalunk ezt is és megkapva a részletes parancsot, megtettük az előkészületeket az elkövetkezendőkre. A részletek most még nem valók a nyilvánosságra, de annyit mondhatok, hogy igen sok másképp történt ezután, mint az előtt. A tapasztalat a legjobb mester.

Azon a helyen kellett pozíciót foglalnunk, amelynek a mostani küzdelmekben a legfontosabb feladatok egyike jutott. Ide igen nagy tüzérségi erőt koncentráltak, mert velünk szemben is óriási tüzérségi készültséggel vonultak fel az oroszok. Tudott dolog, hogy az orosz tüzérségnek igen nagy az ágyukészlete és ezért nekünk arra kell törekednünk, hogy minél többet elpusztítsunk belőle. Megtanultuk, hogy az orosz tüzérségnek mi az elve, ha ellenséges tüzérség belövi magát rája. Nem pozíciót változtat, hanem új ágyukat hoz a távonalba. Kétszer háromszor cserélik amugy is az ágyúkat, mert 150—160 lövés után az ó acél ágyúk használhatatlannokká válnak. Hogy minél nagyobb mennyiségű ágyúkat pusztítsuk el, többféle rendszerű ágyúval indul meg ellenük a legirtózatosabb tűz. És a most folyó harcokban vizsgálzott le a mi nagyszerű tüzérségünk igazán. A többször említett fontos pozícióban tizenegynapig szakadatlanul kitarítottunk, anélkül, hogy helyet kellett volna változtatnunk. Ez azt jelenti, hogy az ellenség alig tudott bennünk és ágyúinkban kárt tenni, másrészt pedig bizonyossága annak, hogy mi oly jól löttünk könnyebb és nehezebb tarackjainkkal, hogy igen sokszor kellett az oroszoknak tüzet szüntetniök és tönkre lött ágyúkat újakkal pótolniok.

Tizenegynap megszámlálhatatlan ágyutörök bombolásának körében olyan próbája az időknek, a katonai erényeknek, hogy a világ levegője tüzérsége díszkedhetik vele. Voltak percek, amelyek örökké felejthetetlenek maradnak részünkre. Az örömeink öröme azonban az volt, amikor a mögöttünk felállított nehéz ütegek gránátjai nyomán azt láttuk, hogy nemcsak az orosz tüzérek repülnek a levegőbe és szakadnak darabokra, hanem az ágyúk is. Igen, az ágyúcsövet tépték néha szét a mi lövészeink. De amint említettem, az orosz tüzér azért nem változtatott ekkor sem pozíciót, hanem hosszabb ideig oszond lett és új ágyúkat vontak elő az állásba. Ilyenkor milyen pusztítást vittünk végbe, az el sem gondolható.

— Tizenegynapig tartott, míg fölénybe kerültünk és urrá lettünk rajtuk. És milyen tizenegynap volt ez. Helyünkről természetesen egy lépésnyire sem távozhattunk, mert folytonosan srappellekkel söpörték végig ezt a magaslatot az oroszok, amelyen mi készítettük el szétrombolhatatlan állásainkat. Éjjel-nappal a szabadban tartózkodtunk. Napközben csokoládé és kenyér volt a táplálékunk. A tábori konyha nem főzhetett, mert elárulta volna a füstje a pozíciókat. A szakácsok szűrőketkor mentek le a völgyben álló trénhez a húst és ekkor kezdtek főzni. Nagyon hidegek voltak az esték, úgy, hogy mire a leves feljutott hozzánk, majdnem megfagyott. De milyen jól esett és milyen étvágygal ettük. A húst úgy lehetett vágni, mint a szalonnát, de azért nincs az a pástétom, amelyet oly mohón fogyasztanának el, mint mi a menázsit, amely tisztéknek és legénységnek egy étlap szerint készült.

— Nagy tulerővel álltunk szemközt, de azért egy pillanatra csüggedés rajtunk erő nem vett. Ismertük mi már az orosz tüzérség gyengéit és tudtuk, hogy meg kell puhítani és érlelni, míg aztán a gyalogság oldalba támadhatja és akkor fut ész nélkül a Geschütz standból. Ebben a tudatban álltunk rendületlenül az örökké valóságnak tűnő idő alatt oly megpróbáltatásokat, amelyek a vasat is megörölnék, de nem a mi katonáinkat. Csak egyetlen egyszer lopódzott végtelen szomorúság a szívemben. Október 18-án történt. A mellettünk lévő állásban jó bajtársam Kovács Lajos Géza tartalékos zászlós vezette a tüzelést. Bátor, kiváló katona, aki már többször kitüntette magát és mindnyájan szívből szerettük. Az említett nap délutánján is teljes erővel ontottuk a tüzet az orosz tüzérségre és Kovács felállott egy pillanatra, hogy szétnézzen. Ebben a momentumban egy ellenséges srappell lőtt be az állásba és bajtársamat a fején találta. A hátrább álló egészségügyi katonák rögtön odafutottak hozzá, bekötötték és hordágyra téve indultak vele a magaslatról le a völgybe. Az ut felét tehették meg, még láttuk őket, amikor egy másik srappell zugott el felettük. A fehér felhőt látva megriadtunk valamennyien. Tudtuk, hogy a löveg hol fog leesni és pusztítani. Csakugyan, szerencsétlen bajtársunkat érte utól ez a gyilkos golyó is és őt, valamint a két szanitéc katonát halálosan találta. Nyomban meghalt mind a három.

Vasárnap, október 25-én olvastam, amikor már utban voltam hazafelé én is, egy vasuti

állomáson a mélyen megrendült szülők Kovács Géza és neje jelentését, hogy felejthetetlen jó fiunk Kovács Lajos Géza t. zászlós, az osztrák-magyar államvasut társaság tisztviselője életének 24. évében az északi harctéren hősi kötelességének áldozata lett. Mi bajtársai is áhitattal és kegyelettel fogjuk őrizni emlékét.

Lamm Hugó százados hősi halála.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 27.

A hivatalos veszteségkimutatások ma megjelent listájában szerepel egy Aradon általánosan ismert és valamikor sokat emlegetett közös hadseregbeli tisztnek a neve is. Lamm Hugónak, a 86. gyalogezred századosának halálát hozza hírül a hivatalos jelentés és élénk emlékezetünkben van még az az érdekes bűnpör, amelynek passzív hőseként középpontjában állott a harctéren most vitéz halált halt százados.

Lamm Hugó régebben az aradi 33. gyalogezred tisztikarához tartozott. Akkor még főhadnagy volt és az alacsony természetű tisztet városszerte ismerték. Kilenc évvel ezelőtt, 1905-ben történt, hogy egy nyári napon hazafelé tartott, amikor az Árpád-tér egyik kávéháza előtt a Rácváros két híres és ismert alakja megtámadta. Heves dulakodás keletkezett a főhadnagy és támadói között, az előbbi kirántotta kardját és azzal védekezett a feléje irányuló késszurások ellen. A dulakodás zajára kisiettek a kávéházból az emberek és súlyosan megsebesítve találták a főhadnagyot. A rendőrség letartóztatva a két éjszakai támadót, Antali Elemért és Opreán Józsefet. Az aradi törvényszék esküdtbíróasága tárgyalta az izgalmas bűnpert, a tárgyalás folyamán a merénylők azt vallották, hogy a főhadnagy támadta meg őket és ők csak önvédelemből használták késeiket. Lamm Hugó ezzel szemben azt adta elő, hogy békésen hazafelé tartott, amikor váratlanul és indokolatlanul megtámadták, nyilvánvalóan azzal a szándékkal, hogy kirabolják. Az esküdtisek semmivel sem látták bizonyítva a két vádlott védekezését, és Antali Elemért hét évi, Opreán Józsefet tizenkét évi fegyházra ítélte. Opreán még ma is a börtönben ül, Antali pedig, miután egyszer már kiszabadult, ismét visszakerült oda. Alig töltötte ki ugyanis a Lamm-eset miatt rá rótt büntetést, ismét súlyos bünt követelt el, megölte régi haragosát, egy pincéert.

Lamm Hugó, akinek Edvi-Ilés László, az aradi kereskedelmi- és iparkamara ezelőtti titkára volt az apósa, felépült sebéből, és csakhamar esután elkerült Aradról. A 86. gyalogezredhez helyezték át, időközben századossá lépett elő a mint ilyen érte most utól a csatamezőn a hősi halál.

A képviselőház összehívása. Budapestről jelenik: A képviselőházat néhány sürgős ügy intézése végett egybehívják, de az időpont még nincs meghatározva. Beöthy Pál elnök a harctéren, Szász Károly alelnök a vidéken van.

Miniszterek a királynál. Bécsből jelentik: A király ma Berchtold gróf külügyminisztert hosszabb kihallgatáson fogadta. Budapestről jelentik: Jankovich Béla közoktatásügyi minisztert a király holnap kihallgatáson fogadja.

Orosz fogságban élő magyarok pártfogója.

— Magyar artistanő a sebesültekért. — Aradra jött internált elbeszélése, —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 27.

Mintegy három héttel ezelőtt az orosz lapokban közölni láttam, hogy azok a német, magyar és osztrák alattvalók, a kik nem hadkötelesek, vagyis a nők, a gyermekek és a 18 évnél fiatalabb és az ötven évnél idősebb férfiak uttlevelet kérhetnek és elhagyhatják Oroszországot. A felszólításnak eleinte csak kevesen adtak hitelt, de később, a mikor a határállomásokról néhány bátor próbálkozó tudatta az otthonmaradottakkal, hogy bátran jöhetnek, lassan-lassan mind többen kérték uttleveleiket és elhagyták Oroszországot.

Charkowból a héten utazott el Sánta Evelin magyar artistanő, a ki Poltawa, Balta, Odessza, Galatz, Predealon át Aradra jött és itt L. S. államtitviselő családjánál, közeli rokonainál tartózkodott három napig, szintén bántatlanul ért haza. Charkowi tartózkodásáról a következőket mondta el az Aradi Közlöny munkatársának:

Az internáltak helyzete.

— A háború kihirdetését követő időben az orosz rendőrség elfogta a városban lévő németeket, magyarokat és osztrákokat, ellenben nem bántotta a csehek és tótokat, a kiket nem internáltak, sőt biztatták őket, írják meg haza, hogy mily jó dolguk van itt Oroszországban a szlávoknak. A mig ezek bántatlanul élhettek, addig főleg a németek roppat sokat szenvedtek. Olyan kereskedők, a kik negyven év óta laktak Charkowban, fogságba kerültek, elszedték mindenüket s vasuton tovább szállították őket. A vasutakra azonban úgy látszik, szükség volt, mert pár nap mulva egy szintén elszállított artistától levelet kaptam, hogy egy állomáson leszállították őket s gyalog kellett folytatni utjukat. Ez az ut borzalmas volt, mert kevés lévén az ór, egymáshoz láncolták őket.

— A Charkowban maradt civil internáltaknak is rossz dolguk van. Pártfogójuk, az amerikai konzul állítólag 12.000 rubelt kapott arra a célra, hogy az internáltakat segítse, de ezt a pénzt az oroszok hir szerint elkobozták s most a konzul a foglyok érdekében semmit sem mer tenni. Egy lengyel lelkész és Plachotka cseh mérnök támogatják őket, a menyire tőlük telik. Az internáltak között van Toll eigányprimás és egy magyar szobrász, a ki kötőréssel naponta három kopeket keres.

Magyar sebesültek Charkowban.

— Nem sokkal a háború kitörése után megtudtam, hogy a charkowi kórházba sebesült katonák érkeztek. Az egyiknek nevét megtudtam, aztán jelentkeztem a kórház igazgatóságánál, hogy a főhadnagy rokona vagyok. Ézen a címen beengedtek a kórházba, amelynek rendes napi látogatója lettem. A városban ismerőseim között gyűjtöttem s a sebesülteknek cigarettát, főleg azonban zsebkendőt és egyéb szükségleti tárgyakat szállítottam, mert valamennyien egy szál alsónadrágban érkeztek a kórházba. A kórházban a lehető legjobban bántak és bántak a sebesültekkel.

— A főorvos zsidó, a ki tőle telhetőleg kitolja a sebesültek felgyógyulási idejét, mert a mint szállításra alkalmasok, tovább szállítják őket az ország belsejébe. A magyar sebesültek hozzátartozóinak címét elkértem és

értesítettem őket a sebesültek állapotáról és hollétéről.

— A charkowi kórházba eddig mintegy négyszáz sebesültünk érkezett. Beszéltem orosz sebesült tisztekkel is, a kik a legnagyobb elragadtatás hangján beszéltek a magyarokról és kijelentették, hogy a magyarokat csak akkor lehet elfogni, ha már megsebesültek. Hazafelé utazva is mindenütt azt hallottam, hogy a sebesült foglyokkal a lehetőség szerint jól bántanak, s csak az a baj, hogy magának Oroszországnak nincs elég kötszere és orvosa.

Charkow mai képe.

— A mozgósítás izgalmas napjai után Charkow csakhamar visszanyerte rendes képét. Plakátok hirdették, hogy sör, bort, vutkit, általában szeszes italt sem árusítani, sem venni nem szabad. A rendeletet meglepő pontosan be is tartják s csak jobb helyeken árusítanak francia pezsgőt és drágább borokat. A köznép, a szegényebb néposztályok nem juthatnak szeszes italokhoz, s ha a rendeletet meg akarják szegni, spirituszt isznak. Az élelmiszerek árusítása s általában a kereskedelem egyelőre egészen normális.

— Igen nagy a hiány villanykörtékben, úgy, hogy az ujonnan épült házakba be sem vezetnek a villanyvilágítást, a szállodákban és középületekben pedig, a melyek villanyvilágítással vannak felszerelve, a lehetőség szerint redukálják a fogyasztást s ha egy villanykörte elromlik, nem tudják pótolni. Az élelmiszerek árára nézve azt tapasztaltam, hogy minden olcsóbb, mint volt.

Az orosz lapok természetesen tele vannak az orosz hadsereg dicsőítésével. Pétervárott még ma is megjelenik két német ujság, a *Petrograder Zeitung* és a *Petrograder Herold*. Vezércikkeikben ezek a lapok is az orosz hadsereg dicsőségét zengik, de azután ilyen formában közölnek táviratokat: Mint egy rotterdami ujság jelenti, a németek elfoglalták Namurt és Belgium már nem állhat ellen a német hadsereg erejének. Vagy: „Amerikai lapok jelentik, hogy a Galiciában operáló orosz hadsereg megkezdte visszavonulását s ez a mozdulat összefüggésben áll azzal, hogy Poroszországból nagyobb német seregek törtek be Oroszországba.”

— A német lapok kolerára vonatkozó jelentéseinek az orosz lapok általában jól mulatnak s azt írják: látszik, hogy mi még nem szoktuk meg ezt a betegséget és ha egy-két esetben nálunk felmerül, külön óvintézkedéseket kell tennünk, nem úgy azonban Oroszország, amely a kolera ellen egyszer és mindenkorra már megtette óvintézkedéseit.

— A hadbavonult orosz katonák családjai egyáltalában nem lelkesülnek a háborúért, mert egy katona felesége havonta 10 rubelt kap (25 korona), a miből persze még a szegénységhez hozzászokottak sem tudnak megélni. Őt-hat gyermekes anyák mannek a kormányzóhoz segélyért könyörögni, de nem is kerülhetnek a kormányzó színe elé, mert az rendőreivel távollattartja őket magától. Az államszegély elégtelensége ugyan az egész országban nyomort idéz elő, de azért még eddig lázadás hire sohasem nyert megerősítést. Egyes városokban voltak kisebb zavargások, így állítólag Odesszában is, de a mikor keresztülatattam a városon, ennek nyomát sem találtam.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: Hortobágyi legények. Ujdonság először. — B.
Csütörtök: Hortobágyi legények. Másodszor. — C.
Péntek: Tündérlaki leányok. Szendrey M. felléptével. — A.
Szombat: Sibil, operette. Uj botanulással. — B.

* A színház jelentései. *Szibil*. A nyári színházban nagy sikerrel színre került kiváló operette az ismert fényes kiállításal szombaton kerül először színre a téli színházban, a főszerepben Pataky Vilma, Rontay Boriska, Kiss Mariska, Barics Gyula, Győző Alfréd, Járai és Polgár Sándor. — A *népfelkelők* című operett foglalkoztatja egész héten az operett színpadot, a mely vasárnap kerül először színre. Játsszik benne az egész operett és vigjáték személyzet. A darabot hétfőn adják másodszor — mig vasárnap délután a Vörös ördögök és nagy kabaret.

* Vészi Margit a Kölcsey Egyesületben. A Kölcsey Egyesület ez évi felolvasásait — mint ezt megirtuk — annak a témának szenteli, ami a közönséget most egyedül és kizárólag érdekli. A világháború ez a téma; a világháború okairól, előzményeiről és az abban résztvevő államokról fognak szólni az aradi közönséghez a Kölcsey Egyesület zsuriain a felolvasók. A legelső ilyen előadások között lesz Vészi Margitnak, a kiváló magyar írónőnek teljes estét betöltő felolvasása nagy szövegszerűen, Németországról. Az aradi származású írónő, aki hosszabb ideig élt Berlinben és így jól ismeri a németországi életet, szokásokat, gondolkodást, november második felében jön Aradra, hogy a Kölcsey Egyesület kérésére eleget téve maga olvassa föl az első Kölcsey-zsurok egyikén rangeteg képpel és mozgófényképpel illusztrált, három felvonásra tagolt *Uránia-színművét*. Mondani sem kell, hogy az érdeklődés, amely az előadás iránt máris mutatkozik, éppoly mértékben szól Vészi Margitnak, mint kitűnő színművének.

* Weil-Dienzl-Pekár a Vöröskeresztnek. Nov. 8-án nagy művészi és irodalmi estély színhelye lesz a kulturpalota nagyterme. A művészetelitjei: Weil Magda hegedűművész, Dienzl Oszkár zongoraművész együtt és külön-külön eseményei a külföldi kifinomodott izlésű hangversenyközönségnek. Emlékezzünk mindannyian azokra a hírekre, melyek városunk szülöttének: Weil Magdának sikereiben gazdag, forró koncertjeiről szóltak. Az ő ambíciója garancia arra, hogy művészete napról-napra tömörebb, határozottabb és fejlettebb lett. November 8-án, „beszámoló” tart a haladásáról az ő hű aradi közönségének, amely már most nagy érdeklődést tanúsít az estély iránt. Jegyeket Scherhag H. és fia cég üzletében lehet előjegyezni. Helyárak 4 koronától 50 fillérig. Felülvezetéseket köszönettel vesz és hírlapilag nyugtázza a Vöröskereszt.

* Antwerpen ostroma — az Apollóban. (A háború borzalmai.) A háború minden borzalma és fenséges látványa nyílik meg szemünk előtt annak a csodás filmnek a bemutatásával, amely az Apolló műsorán van. A görög-bolgár leszámolást, a balkáni háború legvéresebb fejezetét mutatja be a grandiozus film, a melynek a cselekménye ha nem is a mostani háborúból való, de közvetlen bepillantást enged a csatamező vérgőzös levegőjébe s fogalmat enged alkotni arról, hogy mi történhetik a nagy világháború harcmezőin. Az operahősök haláltmegetető munkája produkálta ezt a történelmi képet, amely utközeteket, rohamokat, ágyuharcokat s a sebesültek első segélynyújtását mutatja be lebilincselően érdekes és eredeti főlvételekben. A publikum a legnagyobb elragadtatással nézte végig az Apolló óriási slágerét, amely még szerdán is műsoron marad. Szerdán a balkáni véres háború főlvételei mellett, aktuális háborús képek is vetítésre kerülnek. Az aktuális főlvételek között látjuk Antwerpen ostromát is, ami bizonyára minden embert érdekel. Az első előadás fél hatkor kezdődik.

* Károly román király temetése az Urániában mátol kezdve látható. 5

Nagy Frigyes megvalósított haditerve

- A németek harca Dünkirchenért. — Angol hadihajók visszavert támadása. — Megoszlik a szövetségesek ereje. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 27.

Moraht őrnagy a Berliner Tageblatt katonai munkatársa írja a következőket a német seregek harcairól:

— A nagy főhadiszállás legutóbbi jelentései örvendetes eseményekről adnak hírt: jobb szárnyunkon tartós az előrenyomulás. Az Yser- csatornavidék valóban nagyon nehéz terepén az előkészítő tüzérségi és gyalogsági harcok folynak. Ez az árkokkal, vízekkel, természetes és mesterséges akadályokkal behálózott dombos terület igazi próbára teszi a katonákat, akiknek türelemmel és kitartással kell előrenyomulniuk a láthatatlanságig elrejtett, védett ellenséggel szemben. És amint a nagy várak drótsóvényeit tüzérségi tüzzel kell szétrombolni, hogy ut nyíljon a gyalogság számára, úgy az Yser-vidék harcaiban is most a tüzérség a fontos szerep.

Itt, az északnyugati hadiszíntéren két külön harcteret kell megkülönböztetnünk, amelyek egymástól térben különváltak, de azért ugyanannak a stratégiai főadatnak a megoldására hivatottak. Az északibb harctér a tengerparttól, Nieuport mellől az Yser-csatorna mentén végig Ypernig terjed, a délibb harcok színtere Bailleul-Armentiéres és a Lilletől nyugatra levő községek között van. Ezen a déli hadiszíntéren csapataink maguk ellen irányítják a Noyonig nyúló francia-angol balszárny koncentrációját és ezzel megakadályozzák, hogy ez a szárny az Északi tenger partján folyó küzdelembe beleavatkozhasson. Ezen a harctéren, különösen Lilletől nyugatra jelentős eredményeket értünk el és remélhetjük, hogy rövidesen elérjük csapataink a Bailleul-Estaires-La Bassée vonalat. Ekkor teljesen kibontakozik a két harctér jelentősége, amely az ellenséges erők megosztásában nyilvánul meg.

Az északibb fekvésű harctéren csapataink a tengerpart mentében levő akadályok elhárításáért harcolnak, hogy megnyissák utunkat előbb Dünkirchenig, azután Calais és Boulogne felé. Az előrehaladás itt is állandó és nagyobb akadályt eddig csak az angol tengerész tüzérség beavatkozása gördített csapataink elé.

Az utóbbi években azonban nagyvezérkarunkat az évenként megtartott gyakorlatok már figyelmeztették arra, hogy a szárazföldi és tengeri haderők együtt- és egymás ellen működésének lehetőségeit mérlegelje. Hadvezetőségünket tehát nem találta készületlenül a hadihajóknak szárazföldi harcra beleszólása, amelyre európai háboruban az utolsó balkáni háború kivételével még nem volt példa. És hogy a német nehéz tüzérségre nem hárult teljesíthetetlen főadat, azt bizonyítja annak az angol torpedóhajónak a megsemmisítése, amely néhány nap előtt Nieuporttól nyugatra lőtávolságunkba került.

— Minden háború — írta von Blume tábornok 1912-ben kiadott stratégiai munkájában, — amely egyszerre szárazon és tengeren is folyik, számos és sokféle lehetőséget ad szárazföldi és tengeri haderők együttes, egymást támogató működtetésére. Stratégiai és taktikai együttműködés a szárazföldi csapat és flotta között szükséges, akkor is, ha a parttól kiinduló támadás, vagy védekezés folyik...

És amint a Wolff-ügynökség már jelentette: a Times közlése szerint nehéz tüzérségünket flottánk is támogatja az angol hajók ellen: Nieuport és Ostende között megjelentek félelmes tengeralatt járóink!

Mert kétségtelen, hogy az angol hajók nehéz ütegeinek működése a harc folyama alatt veszedelmes csapatainkra. A hajók ütegei csak mozgó célpontot adnak és nem állanak szemközt az ellenséggel, úgy mint a szárazföldi tüzérség, hanem egyenlően lehetnek oldalról és hátulról a csapatokat. Mozgásukat ugyan — ha mélyebb járatu nagy hadihajókról van szó — a part közelében sekélyebb víz és a Nieuport—Ostende közt elterülő flamand zátonyok is megnehezítik, azonkívül pedig mód van tengeralatt járókkal és légi flottával harcolni a tengeri ellenség ellen. Az a két Zeppelin, amelyet a harcok idején Lüttich felől Antwerpennél láttak átröpülni: talán épen a levegőből szólt bele az ütközetbe.

Annyi bizonyos, hogy az angol monitorok se tarthatták föl előrenyomulásunkat és legközelebb a tengeren tett biztonsági intézkedésekkel akadályozzuk meg az ilyen beavatkozások lehetőségét. Ha nyilvánosan nem is vallják be az angol-francia szövetségesek előrenyomulásunk jelentőségét, aggodalmaikat élénken vissza tükröztetik a Calais biztonságáért tett intézkedések. Amint Dixmuidentől keletre az ellenséget — a belga sereg maradványait — visszaszorítottuk és teljes erővel fordulhatunk a tengerpart mentére: az angol flotta se akadályozhatja meg előrenyomulásunkat.

Legközelebbi célunk: Dünkirchen. Érdekes, hogy a most folyamatban levő harcok színtere szerepelt Nagy Frigyes király egyik haditervében is. A nagy porosz stratégia akkor Anglia, Ausztria, Hollandia és Poroszország együttes Franciaország elleni hadjáratának terveivel foglalkozott és abból a feltételekből indult ki, hogy a franciák Flandriába viszik seregüket — oda, ahol ma harcolnak. Nagy Frigyes haditerve a szövetséges haderőket Brüsszelből indította utnak az ellenség ellen és első feladatnak a flamand földön levő francia sereg megverését jelölte ki, azután pedig a tenger partján tervezte a további operációkat Nieuport és Dünkirchen elfoglalására. Ugyanezt a tervet más csoportosítású csapatokkal most hajtják végre seregeink.

— Ha az idők mag is változtak azóta — írta Bernhardi tábornok 1912-ben arról a haditervről — hadvezetés nagy vonásaiban ma is ugyanaz maradt. És épe ezért az a gondolat, amely ennek a hadjáratnak tervében alapozódott meg, hasonló politikai vonatkozások között ma is jelentőséggel bír.

A nagy porosz király gondolatai most más viszonyok és nagyobb nehézségek között kerülnek megvalósításra. Másfél évszázad telt el, amíg valóra vált, amit Frigyes király gondolt: a német seregek Dünkirchen felé tartanak. A legfőbb különbség a mai hadjárat és Nagy Frigyes tervei között az, hogy ma nem Dünkirchenből nem Páris ellen tervezük a hadműveleteinket (mint Frigyes király tette) — hanem Anglia ellen!

A vitéz szakaszvezető.

(Orosz sebesült a kórház udvarán. — Kiszabadított foglyok.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 27.

Az egyik aradi tartalékkórházban orosz sebesültet is ápolnak. Fialtal szép szál legény a fogoly, tipikus szláv arc, szőke haj, almatag kék szemek. A sebe könnyebb természetű, nap-hosszat ott ül a kórház udvarán és figyelmes hallgatóközönsége akad mindig. Az ápolónők attól féltek, hogy ha a kórház többi sebesültjei meglátják az orosz, feltámad bennük a harci-vágy és megverik fogságba jutott ellenségüket. De esoda történt. Mikor zöld színű egyenruhájában először foglalt helyet az udvar kis padján az orosz katona, egy orosz szó sem hangzott feléje. Egy darabig magányosan ült, a tőle odament hozzá valaki, aki tudott szerbül. Megszólította, az orosz megértette, válaszolt. Később odajöttek többen is, — sokan vannak a kórházban, akik tudnak szerbül — és egész barátságos diskurzus fejlődött ki közöttük. Szerbül folyt a beszélgetés, kényelmesen megtudták érteni egymást. Az orosz mesélt az ő házájáról, az ő katonáiról, a kiképzésükről, a felszerelésükről. A többiek érdeklődéssel hallgatják, közbeszólnak, vitatkoznak. Magyarok, románok, szerbek, is ott állanak körülötte, valaki tolmácsolja nekik, amit ő mond, a figyelem középpontjában áll az orosz, kedves, szépségtiszta fiú, szinte megszerették már, az ápolónők is jól bántak vele és elfogadottabbá talán kétszer annyit kap, mint a többiek. A sebesült jól érezte magát a kórházba és — azt mondják — nem bánna, ha a sebe lassan gyógyulna be.

Amíg orosz nem volt a kórházban, addig egy közös hadseregbeli szakaszvezető volt a legnevezetesebb sebesült Ilgyie Arzénnek hívják, már nem egészen fiatal, nagy, fekete bajszú, kövér ember. Járnai nem tud, ágyban levő beteg. Sebesülttársai közül azzal vált ki, hogy — amint ő mondja és mások is megerősik — kiütetésre van felterjesztve. Valami nagy hőstettét vitt végbe, hogy milyen nagyot, azt nem lehet pontosan megállapítani, mert ő is másképp mondja, mások is másképp mondják, sőt vannak olyanok is, akik azt állítják, hogy az egész hőstett talán meg sem történt, hogy Hány János babérjaira pályázik a szakaszvezető. Sok nézeteltérés volt emiatt a sebesültek között, de most már, mióta orosz van a kórházban, nem igen törődnek vele, várják, hogy megjöjjön a kiütetés, akkor majd elvállik, kiknek volt igazuk, azoknak-e, akik támaszkodtak, vagy azoknak, akik elhitték, hogy a szakaszvezető orosz ruhába öltözve, éjszaka idején belopózott az ellenséges táborba, keresztül tudott jutni az őrszemeken és vissza tudott hozni a magyar táborba néhány foglyul ejtett katonát a mieink közül. Ugyanis tört magyar nyelven ezt meséli Ilgyie Arzén és hozzáteszi még azt is, hogy a hőstett elkövetése után magához hívatta a generális ur, megveregette a vállát és azt mondta neki:

— Derék legény vagy, fiam, elsőosztályú vitézségi érmet fogságba kapni, megérdemelted.

A nagy kórházszobában lázas aggyal hanykolódik az ágyán a szakaszvezető és várja egyre várja a kiütetést, hogy a hitetlenek irigykedve lássák, milyen legény volt ő a talpán.

Szerbek visszaszorítása a Száván túl

— Kalimegdán bombázása. — Szerb bolgár feszültség —

Távirati tudósítás.

Budapest, október 27.

Szerbek kiverése a Drina mellől.

Budapest. (Cenzurálva.) Az elmúlt napokban a Száván át pontonos hidon nagyobb haderő vonult szerb területre tüzéségünk támogatása mellett és a szerbeket, akik betonfedezékeik mögül heves ellentállást fejtettek ki, végtelen küzdelem után visszaszorítottuk és bevonultunk szerb Mitrovicába, amelyet az ellenség kiürített. A kis városka lakosságának legnagyobb része elmenekült. Csapatunk a várost alaposan átkutatták, hogy semmiféle meglepetésben ne lehessen részük, majd kellő számú őrséget hagyva hátra, tovább nyomultak előre.

A szávaparti szerb őrség Mitrovica és Nocsaj között foglalta el az új pozícióját s itt megerősítéseket is kapott. A két helység közötti uton erősen elsáncolt szerb csapatokat a mieink szuronyrohammal támadták meg és két órai heves küzdelem után megjutatották és Nocsajt is elfoglalták.

Csapatunk jobb szárnya közben Zasavicát szállotta meg, s így a Macsva szögletéből a szerbek mindenhol ki vannak verve. A vert szerb sereg Gluscinál helyezkedett el. A Száva és a Drina menti összes községeket, a Macsva vidékét most a mi csapatunk tartják megszállva és félkörben fogják körül és szorítják vissza a szerbeket. Lelkes harci szellem hatja át a mi katonáinkat, akiknek további sikereik elé a legreményteljesebb várakozásokkal tekinthetünk.

Drótsövények a szerb állások előtt.

Egy alkalmi tudósító írja cenzurálva: A szerbek megrögzött taktikája, hogy visszavonulásukat drótsövényekkel fedezik. Sok hasznuk ebből nincsen, mert ezekkel az akadályokkal hamarosan elbánunk. Magam is több ízben vettem részt az ilyen sővényleszerelésben, így e hónap 16-án is éjszaka 2 órakor jött a parancs, hogy a 400—500 lépésre tőlünk elsáncolt ellenség ellen hajnali 3 óra 30 perckor rohamot kell intézni. Addig a közbeszó sővényeket el kell takarítani az utból. Nyolcvan jelentkeztünk önként, hatalmas drótyosó ollót kaptunk, homokzsákokat a fejünkre s úgy kuszunk az ellenség folytonos tüzelése között a sővények felé. Csakhamar le is omlott az akadály. Alig készültünk el munkánkkal, kürtzó harsant, a támadást megkezdtük s tíz percen belül futva menekült a szerb. Harminc halottat és sebesültet hagytak hátra.

Szerb hadifoglyok Szerajevóban.

Szerajevó. (Táviróda): Háromezer szerb és montenegrói foglyot, köztük több tisztet idehoztak. A foglyokon meglátszik a nagy nyomor.

Bombázzuk a szerb fővárost.

Ujvidekről jelentik cenzurálva: Zimony, különösen a felsőváros, ma már igen élénk, sok üzlet nyitva van, csak a szállók nem működnek még. Az egyetlen kávéház, amely nyitva van, az Orient. Az állomásparancsnokság bizonyos megszorításokkal egy napra megengedte a Zimonyban való tartózkodást újságíróknak. A város a hosszú harcok alatt alig változott. A lakosság visszatért és nyugodt, még a gyakori ágyutüz sem zavarja. Az elmúlt éjjel monitoraink ismét bombázták a

Kalimegdánt és a lakosság mégis teljesen nyugodtan töltötte a vasárnap éjszakát.

Mindenki tartozik magát alávetni a katonaság parancsainak és este hét óra után csak engedéllyel szabad az utcán mutatkozni. Napközben minden tíz lépésnyire örök állanak s idegent engedély nélkül nem tűrnek a városban.

Délelőtt tíz órakor az önkéntes automobiltestület egy tagjával Ruma felé indultak a hírlapírók. Automobilon bejárták Batajnica, Ó- és Uj-Pázua, Vojka, Decs, Karlovcsics községeket, majd Asanja község érintésével négy kilométernyire megközelítették a Száva menti Progar és Kupinovo községeket.

Utjuk mindenütt a szerb betörés csatatarein vezetett keresztül. Sok sirniant jelszi a szerbek visszaverésének nyomait és a menekülő komitácisk dőbe meglátszik a virágzó szeremégi falvak felégetett házain. Ma mindenütt magyar, osztrák és horvát zászlók lengenek és a lakosság már itt is visszatért otthonába.

Bulgária ultimátumra készül Szerbia ellen.

Róma: (Cenzurálva.) Az Idea Nazionale mai száma, úgy látszik, egészen hiteles forrásból érdekes részleteket közöl a szerb—bolgár diplomáciai feszültség okáról és várható fejleményeiről.

Mint ismeretes, a bolgár kormány Európa valamennyi államánál panaszt tett egy körjegyzékben a macedóniai bolgárokkal szemben elkövetett kegyetlenkedések miatt.

Mivel a bolgár kormány jelentéseket kapott arról, hogy a bolgárok üldözésében a szerb hatóságok előljárnak, a bolgár kormány a szerb kormányhoz külön jegyzéket intézett, amelyben azt ajánlotta, hogy alakítsanak egy szerb—bolgár vegyes bizottságot, amely a helyszínen győződjék meg arról, hogy a macedóniai bolgárok üldözésében a szerb hatóságok részeseek-e, vagy sem?

Erre a jegyzékre a szerb kormány elutasító választ adott. Amióta ez köztudomású Szófiában, azóta az egész bolgár sajtó, beleértve a szocialista és az oroszbarát lapokat is, egyértelműen követelik, hogy Bulgária szállja meg Macedóniának a bolgárok által lakott részét.

A római lap információja szerint annak a hatalmas nyomásnak, a melyet az egész bolgár közvélemény gyakorol rá, a bolgár kormány nem lesz képes sokáig ellenállni. Minden pillanatban megtörténhetik, hogy Bulgária ultimátumot küld Szerbiának.

Szerb bandabetörés Bulgáriába.

Szófia. (Hivatalos.) A strumnicai prefektus azt táviratozza, hogy egy száz főnyi új szerb banda lépett fel Radoviste kerületben, a hol gyújtogat és a bolgár lakosságot terrorizálja.

Valona esetleges megszállása.

Milanó. Az Olaszországban uralkodó hangulatra jellemző a Parzeveranza mai cikke, amely ezeket mondja: Olaszország semleges és semlegesnek kell maradnia is. Salandra majd tenni fog róla, hogy Valona esetleges megszállása ne szüntesse meg a semlegességet, mert ezt szeretnék természetesen azok, akik Olaszországot valamelyes akcióba hajszolják. Arra számítanak ugyanis, hogy itt ol-

lentébe fog kerülni Ausztria-Magyarországgal, de számításuk téves. Ha Valonát megszálljuk, ez bizonyára nem Ausztria-Magyarország ellenére fog történni. Sőt ennek az ellenkezőjét fogjuk azzal bebizonyítani. (Bud. Tud.)

Franciaországban

nem kell a rubel.

(Az orosz pénz árfolyam esése. — Nincs pálnka, nincs pénz.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 27.

Az orosz lapok elégedetlenséggel állapítják meg, hogy az orosz pénz odahaza Oroszországban is sokat veszített értékéből, amit minden magánember és állam is megőriz bevételein. A pénz értékének csökkenéséért Franciaországot és az orosz bankokat okolják.

— Az megírható, — írja a Rjecs — hogy a rubel árfolyama a nemzetközi pénzpiacra hanyatlott. A többi hadat viselő államok azonban legalább azon fáradoznak, hogy pénzüket a hazai piacon teljes értékében tartásuk meg és a szövetséges államok ebben támogatják egymást. Így tart ki egymás mellett kölcsönösen Németország és a monarchia, Anglia és Franciaország. Ugyanezt várhatta volna Oroszország is Franciaországtól annál is inkább, mert a francia tőke erősen érdekelve van Oroszországban. Azonban ehelyett az történt, hogy Franciaország a rubel értékét egyharmadrésszel csökkentette és ma az orosz bankok sem akarják normális értékben elfogadni a rubelt, hanem a párisi árfolyammal váltják be. Egy francért, amely ezelőtt 88 orosz kopokot ért, most ötven kopokot kell fizetni. Minden ezer franknál száz-százhusz rubel veszteségünk van tehát a külföldre szóló fizetéseknel. Ez türethetetlen állapot és ezért egyedül a bankok spekulációját terheli a felelősség.

Igy ír a Rjecs. Valószínű azonban, hogy az orosz bankok jobban ismerik országuk helyzetét és a rubel elértéktelenedésének egészen más okát tudják adni.

Sokat foglalkoznak az orosz lapok azzal a cikk-háborúval, amely két nagy újság: a Novoje Vremja és a Kolokol között a katolikus ruténnel szemben követendő eljárásról támadt. A Kolokol a pétervári távirati irodára hivatkozva azt írta, hogy a katolikus ruténnel a legnagyobb vallási türelemmel kell lenni. A Novoje Vremja azután megírta, hogy a pétervári távirati iroda ilyen közlést nem tett, tehát a Kolokol cikke apokrif, annál is inkább, mert hivatalos helyen az ortodox vallásnak a ruténnel kiterjesztésével foglalkoznak.

Ha valakit meglepne a Kolokol nagy szabad-elvűsége, annak nem árt tudni, hogy a szent szinódus egy hónap előtt megvonta az akkor még nem ilyen szabadgondolkodó Kolokolt a szubvenciót. Igaz, hogy erre a szent szinódus azért volt kénytelen, mert a pálnka-fogyasztás csökkenése következtében a szinódus bevételei is alaposan megcsappantak.

Naptárhirdetők

szives figyelmébe.

Az Aradi Közlöny kiadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is diszesen illusztrált naptárt ad ki. Arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak megfelelő helyen való elhelyezése érdekében — ideje kölna hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Harc az északi tenger partjáiért.

— Bombák Reims felett. — Ujabb foglalás Belgiumban. —

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin, október 27.

Bizalom Németország győzelmében.

Kopenhága. (Sajtóbizottság engedélyével, Táviróda.) Björnson kijelentette, hogy bizik Németország győzelmében, mert egységes és egy eszméért küzd. Az önhitt Anglia és Franciaország, Oroszország szövetsége egészen sértelen.

Még csatáznak a belgák.

BERLIN. (Táviróda.) Az Amsterdam Courant írja: A németek megszállották Yperntől nyugatra levő Poperinghiet, Thourout mellett. A belga csapatrészek még ellentállást fejtettek ki.

Nyolc roham a francia tüzérellások ellen.

Berlin, október 27. A „Berliner Lokalanzeiger“ jelenti Rotterdamból: A „Daily Telegraph“ haditudósítójának jelentése szerint a németek szerda óta a dixmuideni sáncok ellenintézik támadásaikat. A két oldal tüzből Dixmuiden füstölő romhalmazzá vált. Az itt folyó harc voltaképpen tüzérségi csata. A franciák ezúttal irányították először új nehéz haubitzaikat a német fedezékek ellen, mire a németek azonnal új, megerősített hadállásokba vonultak. A francia tengerészek erős tüzelése dacára a németek egymásután nyolc szuronyrohamot intéztek az ellenség hadállása ellen. Később figyelmüket északnyugatra irányították, ahol a francia centrumot és a belga hadsereg legkülső szárnyát támadták meg. Az ostromot erős tüzérségi akció és a gyalogság támadása kísérte. Csütörtökön éjjel végre sikerült az első német csapatnak átkelni az Yser folyón, valamint az Yperhez és az Yserhez vezető csatornákon.

Rheims bombázása repülőgépekről.

Koppenhága. Párisból jelentik: Tegnap egy német aviatikus bombázta Rheims-t. Több francia repülőgép felszállt és üzböbe vette a németet. Amikor egy második német aeroplán az elsőnek segítségére jött, a francia gépek elmenekültek. Később egy német aviatikus ismét bombákat dobott Rheimsra. Dünkirchen és Montdidier fölött is bombákat dobott több aviatikus.

Arrast bombozzák a németek.

Róma: Ide érkezett bordeauxi jelentés szerint a szépművészeti ügyek államtitkára hivatalosan arról értesült, hogy az ellenség legutóbb ismét megkezdte Arras bombázását. A székesegyház nagy műértékkel bíró híres tornya mely az első bombázás alkalmával teljesen épen maradt, most a második bombázásnál oly erősen megrongálódott, hogy a felső részét, az orlaptól a torony csúcsáig le kellett bontani. (M. Kurir.)

A német hadsereg dicsérete.

Róma: A „Tribuna“ londoni levelezője, aki Osztrachiából Belgiumon, Németországon és Svájcban át tért haza Olaszországba, Frankfurt am Mainból cikket írt lapjának, amelyben valósággal isteníti a német hadsereget: Cikket így végzi be: „Senki sem kételkedik a német nagyvezérkar kiváló voltában, továbbá a parancsnokok és egyes hatóságok kiváló műkö-

désében. És ez joggal van így. Mert a világ egyetlen szervezete sem dolgozik nyugodtabban, gyorsabban és biztosabban, mint a német „hadigép.“ Egyetlen kronométert sem lehet ehhez hasonlítani. „Ez maga az óraművé változott emberi Zseni.“

A kétségbeesett Páris.

Berlin, október 27. A római Tribuna jelentése szerint Párisban az a lakosság véleménye, hogy az Arras körüli harcoknak nem lesz a szövetségesekre nézve kedvező kimenetelük. A hivatalos közléseknek Párisban már egyáltalában nem hisznek és minden kísérlet, amely a lakosság megnyugtására irányul, eredménytelen marad. Az angol segítséget elégtelennek tartják. Lille bevételre, amelyről hivatalos jelentést nem adtak ki, nagy levertséget okozott. A „Petit Parisien“ követeli a csendőrségnek a tűzvonalban való felhasználását. Ezenkívül pedig sürgeti, hogy a behívottak családjain sürgősen segítsenek, mert Párisban immár rettenetesen nagy a nyomor és félt, hogy sokan éhezni fognak.

Tilos a belga propaganda.

Róma: A belga parlament egyik tagja, Lorand képviselő olaszországi körútra indult, hogy németellenes propagandát kezdjen. Am mindjárt az első állomásán, Rómában, kudarcot vallott.

Először felolvasást tartott, amelyben Belgiumnak a világhatalomban való szerepéről szólt. A teremből való távozásakor hívei éretlen gyerekek felhasználásával tüntetést akartak rendezni a Piazza Venezián és az Umberto korzón. Am alig kezdődött meg a tüntetés, a nagy erővel kivonult rendőrség szétkergette a rendezőket.

Új belga hivatalos lap.

Páris. (Rotterdamon át.) A belga kormány a Gournsey-szigeten új belga hivatalos lapot indított meg, melynek első száma tegnap hagyta el a sajtót. (N. T. H.)

Új ellenség a levegőben.

Milánó. (Cenzurálva.) A „Corriere della Sera“nak jelentik Luzernből: Néhány nap óta a hajósok, akik a comói tó partjai mentén végzik szolgálatot, Friedrichshafen közelében szemtanúi voltak a Zeppelin léghajók igen érdekes gyakorlatozásának. A léghajók a magasból a vizen uszó nagy deroglyéket vetlők célba. A magasból ledobott torpedók hatása borzalmas volt. Az eredmények oly kielégítőek voltak, hogy arra készítették a Zeppelin-épitőgyár katonai vezetőségét, hogy az építés alatt lévő léghajókat torpedólanoszírozókkal is ellássa. Az új léghajókat előreláthatólag rövid időn belül elkészül és arra fog szolgálni, hogy egy ellenség flotta megtámadásánál kooperáljon.

Német támadás angol hadihajók ellen

Berlin. A lapok jelentik Zürichből: Október 25-iki hivatalos angol jelentés szerint egy német tengeralattjáró naszád e hó 25-én makkacs támadást intézett Nieuport és Ostende előtt az angol hajók ellen.

Angol kalózkodás.

Kopenhága. (Sajtóbizottság engedélyével, Táviróda.) Oszkár dán személygőzöst az angolok lefoglalták és Stornovagba vitték.

Moltke fia meghalt.

Genf. A párisi Matin október 20-iki számában egészen rendkívüli gyászjelentést közöl: dr. Klein, aki német neve ellenére is francia és mint törzsorvos szolgált a németek ellen küzdő harmadik hadtestben, jelenti, hogy gróf Moltke, a német vezérkar főnökének fia, aki megsebesülten francia hadifogságba került, súlyos sérülések következtében Fécamp városában, a tábori kórházban elhunyt.

Az angol vezérkar főnöke meghalt.

Berlin. A Vossische Zeitung jelenti Hágából: Douglas Charles, az angol vezérkar főnöke, Londonban meghalt.

Forradalom Indiában.

Róma. Az itteni német császári nagykövetség közli a következő hivatalos berlini táviratot: „A pekingi német követség táviratilag jelenti, hogy a sanghaji angol konzulátus megtiltotta az összes kínai angol hajózárságoknak az indiai hajózárságok további fenntartását, a mohamedán indusok között egyre növekvő forradalmi mozgalmak miatt.“

A fokföldi lázadás.

London: (Táviróda.) Marie ezredet a fokföldi bur felkelők vezért megverték. Az ezredes sobesülten afrikai német földre menekült.

Forradalom Portugáliában.

Lisszabon: (Táviróda.) A monarchisztikus lapok épületeinek elpusztításáért bosszúból ma lerombolták a szocialisták épületeit.

A király az oroszok által feldúlt vidékekért. A hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratot közli:

Kedves gróf Tisza! A monarchia összes népeit olyan nagy erőfeszítésekre hívó háború a magyar szent korona területét sem kimélto meg. Szlavoniának és északkeleti Magyarországnak egyes vidékei ki voltak téve az immár győzelmesen kivert ellenséges botlás pusztításainak. A reájuk zúdult szenvedés szívetem fájdalommal töltötte el. Atyai részvétem fordul há alattvalóim felé, akiknek személye és vagyona annyi veszélynek volt kitéve, s gazdasági egzisztenciája ilyen érzékeny kárt szenvedett. Bizalommal várom tőlük, hogy hazafiúi áldozatokra kész lelki erővel viselik el a reájuk mért megpróbáltatást a nem veszítve el bizalmukat a jobb és biztosabb jövőbe, tette-kész férfiasággal fognak az újraépítés nagy munkájában részt venni. Utasítom kormányomat, hogy a háború által közvetlenül sújtott vidékek sorsát különös gondoskodás tárgyává tegye s az erre hivatott helyi tényezők bevonásával tegye meg mindenek előtt a fenyegető insög elhárítására szükséges lépéseket. Biztosítom a vidékek lakosságát, hogy számíthat további masszemenő gondoskodásra s bizton remélem, hogy mielőbb kiköszörülheti a jólétét ért súlyos esorbát s újból megvetheti boldogulásának és kulturális életének biztos gazdasági alapjait. Kelt Bicsben, 1914. évi október 25-én. Ferencz József s. k. Gróf Tisza István s. k.

Karácsonyi ajándék a katonáknak. Bécs: (Magyar Távirati Iroda.) A hadügyminisztérium hadsegélyző hivatala felhívást bocsátott ki a lakossághoz. Felhívja a közönséget, hogy a hadviselő katonák részére karácsonyi ajándékokat gyűjtsön. A hadsegélyző hivatal a gyűjtést fél millió korona adományozásával kezdi meg. Minthogy azonban ez a magában véve jelentékeny összeg korántsem elegendő ahhoz, hogy minden harcban álló katonának karácsonyra egy kis örömet hozhasson, arra kéri a hivatal a közönséget, sziveskedjék és pedig lehetőleg gyorsan erre a célra pénzádományokat küldeni s a hivatal majd gondoskodik arról, hogy az ajándékok szakszonként a csapatokhoz idejekorán eljussanak.

Látogatás

a meghódított Antwerpenben

(A Hamburg—Amerika hajóstársaság igazgatójának leírása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, október 27.

A Berliner Tageblatt ma Aradra érkezett számában érdekes cikk olvasható Huldermann B., a Hamburg—Amerika hajóstársaság igazgatójának tollából. Az igazgató látogatást tett a napokban a németektől meghódított Antwerpenben.

— Képzeli el valamelyik nagy kereskedelmi városunkat vasárnap délután — írja a direktor. — Az üzletek és bolthelyiségek zárva, unalom és tétlenség a széles utvonalakon. Az ablakok mélyen lefüggönyözve, az ajtók bezárva, az utcai forgalom elnémulva s az emberek csak igen kis számban láthatók, járművek csak itt-ott mutatkoznak. Hébe-korba autók robognak tele német tisztékkel és altisztékkel. Számos német hadi tengerész is látható az utcákon. Ez a képe a mostani Antwerpennek. Az igazság az, hogy a város kihalt; a lakosság kilenotizedrésze elmenekült az ágyuzás előtt; egyik részük Angliába, másik pedig Hollandiába ment. Akik a városban maradtak, jobbára szegényebb hajósnepek, vagy kikötőalkalmazottak. Az izgalmas napok, a nagy szükség, a munkanélküliség kilátása, még mindig száműzetésben tartja a népeket és a nyugodt élet iránt való bizalom igen nehezen tér vissza. Az idegenek olyan állapotokat teremtettek az ostrom alatt, hogy még a víz is kifogyott a városban, habár azt híresztelték, hogy a vízmű két esztendői ostromnak is ellent tud állani. Amikor a vízművet összelőtték, a kikötőtől kocsikkal szállítottak olyan vizet, amely eddig a klozetek rendbentartására szolgált.

Aki különben az ostrom nyomait akarja keresni Antwerpenben, annak nagyon is kutatni kell. Igen érdekes az a ház, amelyet a német lövegek értek s amely egy szűk utcában van. Ezt a házat már átakarták törni utcanyitás céljából s most a német ágyugolyók a ház összerombolásával jó szolgálatot tettek a városrendezési ügyosztálynak. Itt a közelben igen szép és nagy középületek félig kész állapotban maradtak; ezeket a belgák jól fölhasználták fedezéknek az ostrom alatt. Azután a város körül elterülő védelmi helyeket nézem meg.

Itt az ut Brüsszelsből Mechelnbe vezet s ezen az uton a komoly, forró harcok pusztító nyomain láthatók. Láthatók a német ágyuk rettentő hatása, amely a védőműveket darabokra szúta. A 42 centiméteres ágyuk olyan pusztítást okoztak itt, mintha hegyomlás lett volna. Egy földalatti kazamata különösen megérezte a mi csoda-ágyunk erejét. A földalatti helyiségekben kétezer tényi órség volt, amely a lövésektől való félelmében elfutott és rendkívül sok hadianyagot hagyott hátra. Kétségtelen, hogy igazak azok a hírek, amelyek szerint a belga katonák futás közben lehúzták egyenruhájukat és civilruhát öltve, mint békés polgárok menekültek ki a futó népek közé. A belga egyenruhával telt házak bizonyítékai ennek.

Az antwerpeni kikötő. Durers Alfrédnek van egy kép, amely a tengeli forgalmat a középkorban ábrázolja. Ilyen állapotban van most az antwerpeni híres kikötő. Ezer a festményre kell gondolnom, amikor az antwerpen Schelde-korzóra pillantok. A háború visszavisz bennünket a középkorba. Itt látható a Sibiria-Dock, a hol az antwerpeniek az angolok tanácsára és segítségével a német hajókat faszegélyűtötték és a dock ajtókat elzárása és a

gépek összetörése által használhatatlanná tették.

Csendesek és kihaltak voltak a kikötő üzletei, amelyek Németországból éltek a multban is. A német hajóscégek kezdtek meg legelsőknek az forgalmat.

A kikötőtől a városba visszatérve a templomon a német zászló intett felénk. Soha se hittem volna, hogy ezt megérhetem. — mondotta kísérem, egy Antwerpenben régóta lakó német. Este egy vendéglőben női szájából hallottam: Les troupes sont tres populaires (a csapatok nagyon népszerűek.) Ha így nyilatkoznak a nők, akkor Antwerpent meghódították a németek.

Bevehetetlen

szövetséges seregeink pozíciója

— Tények és hazugságok. — Mentőakció Galiciáért és Bukovináért. —

— Hiv. táv. tud. —

Arad, október 27.

Seregeink feladata Galiciában.

Berlin, október 27. A tegnapi kopenhágai lapok reprodukálják a Daily Telegraph pétervári tudósítójának jelentését, amely kijelenti, hogy a németek jól tartják pozícióikat a Visztula mentén, hol a helyzetük a Pilia torkolata és Sandomir közt csaknem bevehetetlen, ha az osztrákok és magyarok, akik a német harcveronalat délre meghosszabbítják a San folyó mentén, ellen tudnak állni az orosz nyomásnak és az orosz sereget továbbra is akadályozzák abban, hogy észak felé nyomuljon.

Tízezer orosz fogoly elszállítása.

Krakóból jelentik a Budapesti Tudósítónak: A „Nova Reforma” a Lodzban megjelenő „Rozvoj” nyomán azt jelenti, hogy néhány nappal ezelőtt tízezer orosz foglyot, akiket a németek Lovis, Szohacssev és Bionie körül ejtettek, szállították Patrikovón keresztül. Kétezer orosz, akik Grojaenél estek foglyul, Tomasoyba vitték. A foglyokat Koluszkin át Boroszlóba szállították.

Orosz tábornok hadifogságban.

Hohenmauth. Egy sebesült-szállítmánnyal ideérkezett egy hadifogságba jutott orosz generális, nyolc orosz katonával. Az oroszokat külön szobákba helyezték el. A tábornok és katonái előbb a biolivi járánykörházban voltak megfigyelés alatt.

Forradalmár harc az orosz hadseregben,

Pétervár. (Műsón át.) Műsón a hadjárat elején figyelmeztetést intézett a cár az orosz hadsereg tisztjeihez, hogy ne áldozzák fel magukat nagy számban, mert az orosz hadseregben igen nagy a tisztben való hiány. A gyilkos csaták folyamán a tiszthiány természetesen még fokozódott s most már meglopó eszközökkel segít a bajon az orosz hadvezetés. A maap visszatérhetett Oroszországba Kihikow harcra, a híres forradalmár, aki katonatiszt létére izgatótt a cári uralom ellen s akit emiatt megfosztottak rangjától és száműzték az orosz birodalomból. Most megengedték neki, hogy visszatérjen, azonban újra befogadták a hadseregbe, kinevezték ezredesnek és a cár reábizta egy közönséges parancsnokságát.

Kié a siker?

Szofia: A főhivatalos Kamban híradás szerint a szófiai orosz követség pétervári híradásait tett közzé, amely a német és osztrák-magyar győzelmekről szóló híreket közzéte.

nak jelenti ki és a bolgár közvéleményt az ilyen manőverrel való megtévesztéstől óva inti. A kommuniké szerint tudniillik a valóságban nem Németország és Ausztria-Magyarország, hanem az entente-hatalmai értek el ebben a nagy háboruban hatalmas sikereket. A Kamban igen határozottan száll szembe ezzel a kommunikével és a középponti hatalmak összes eddigi sikereinek taxatív felsorolásával dönti meg. A lap a többi közt rámutat arra, hogy Németország már nagyszámu erődöt hódított meg, míg Oroszország Przemyslét, az egyetlen erődöt, amelyet megostromolt, nem tudta bevenni. A németek már egész Belgiumot megszállották, meglehetősen messze bann vannak Franciaországban és az osztrák-magyar hadsereggel egyetemben egész Orosz-Lengyelországot a Visztuláig elfoglalva tartják. Oroszországnak azonban többszörös kétségbeesett kísérletei dacára sem sikerült Kelet-Poroszországban tért hódítani. A gazdasági helyzetet pedig legjobban az illusztrálja, hogy Németországban nincs moratórium. Ha már most, így végzi be a lap fejtegetéseit, objektíve nézi az ember ezeket a kétségtelen tényeket, arra a következtetésre kell jutnia, hogy eddig Németország (s Ausztria-Magyarország azok, amelyek nagy sikereket értek el. Nem lehet föltenni, hogy ezek a sikerek vereségekbe fognak alakulni. Semmiféle jel, vagy bizonyosság erre nézve nincs. Az orosz külügyminisztériumnak tehát nem volt semmiféle oka, hogy ezt a kommunikét kiadja. Célja csak az lehetett, hogy azt az általános bizalmatlanságot eloszlassa, amellyel Bulgáriában a párisi, a pétervári és a londoni jelentéseket fogadják. (Bud. Tud.)

Mentőakció Galícia és Bukovina érdekében.

Bécs: (Cenzurálva) Az itt időző lengyel reichsrati és országos képviselők, valamint a lengyel munkháza tagjai közt értekezlet folyt le amelynek során megállapították, hogy Galiciának az ellenségtől fenyegetett vidékére való tömeges visszatérés az ott uralkodó járványos betegségekre és élelmiszerhiányra való tekintettel még nem kiránatos. A központi hatóságok épen ezért már intézkedéseket foganatosítottak, hogy a tömeges visszatérést mindaddig feltartóztassák, míg némileg normális viszonyok állanak be. Az inség enyhítésére már legközelebb rizst és zsiradékot küldenek Galiciába. A tanácskozás további folyamán sajnálattal állapították meg, hogy Galícia katasztrófája, amit az ott átvonult orosz csapatok pusztítása idézett elő, a testvérországokban nem talál kellő megértésre. A lengyel klub deputációban kereste fel ezután a miniszterelnököt és a rezort-minisztereket, akik előtt tolmácsolták kívánságukat, hogy speciális kárbeviselő bizottságok alakítsanak, amelyek az oroszok által okozott károk felbecsülésével a Galícia és Bukovina érdekében megindult mentő akciót előmozdítsák. A lengyel klub kérése kedvező fogadtatásra talált.

Tisza István gróf a mármarosai harcokban. Mármaroszigetről jelentik: Tisza István gróf miniszterelnök körútjában ma ideérkezett. Az időző beszédre mondott válaszában hangoztatta, hogy a siker kulcsa a kezünkben van, Isten megsegíti a magyarokat. A kormány igyekezets odairányul, hogy a sebeket begyógyítsa, a károkat pótolja. Tisza István gróf Mármaroszigetről a háború...

„Kezdetén vagyunk a háborúnak.”

(Egy német államférfiu nyilatkozata.)

Távirati tudósítás.

Berlin, október 27.

Bethmann-Höllweg Birodalmi kancellár egyik politikai intimusa, miniszterviselt államférfiu ma egy magyar hírlapíró előtt a következő nagyjelentőségű információkat adta a háboru eshetőségeiről:

— Mindaannak ellenére, ami eddig a háboru színterén történt, ma még — eltekintve Belgiumtól — az összes harctereken a kezdetnél tartunk. A heves küzdelem, amely most a francia-belga tengerpart mellett folyik, egyáltalán nem jelenti a háborúnak Anglia ellen való újabb fejzetét. Ez a küzdelem csupán folytatása annak az igyekezetnek, hogy a csatorna partját a magunk számára biztosítsuk és azután — eltekintve a mostani operációk jelentőségétől a francia-angol sereg elleni küzdelemben, az Anglia ellen irányuló operációk bázisává tegyük meg. A háboru végén, csakis legnagyobb ellenségünknek, Anglia hatalmának teljes és tökéletes megsemmisítése jelentheti Németország számára és ennek a lehetőségét csakis a Franciaországgal szemben elérendő döntő győzelmünk adja meg. Ez a győzelem lehetővé tenné, hogy a francia és belga tengerpartnak mintegy Cherbourgig leendő uralásával a tengerparti operációk bázisát délnek meghosszabbítsuk és a tengeri háboru számára azt a stratégiai szabadságot megteremtjük, amely ma még hiányzik. Tehát itt is még a kezdetnél tartunk, mert hiszen a döntés még Franciaországban sem történhetett meg.

— Csakis az idő és az időt kihasználó energia és kitarás tudja a katonai feltételeket a további vállalkozásokhoz megteremteni és azután a vállalkozások megkezdését lehetővé tenni. Az improvizálásnak még a szándéka is végzetes és vissza nem szivható következményekkel járhat. És — mellékesen megjegyezve — épen ilyen elhibázott dolog lenne az újabb megnyilvánuló angol idegességet a háboru lezajlására kibátó faktornak tekinteni. Ez az angol karakternek a félreismerését és az ellenség lebecsülését jelentené.

— A háboru hosszabb tartama más irányban is csak előnyöket ígér. Sokszor volt róla szó, hogy a világnak meg kell ismernie az igazat Németországról, a monarchiáról és a háboru okairól. Ehhez is idő kell. Gondoljunk azokra a mozgalmakra, amelyeket ez a nagy háboru most a földteke legtávolabbi vidékein is életre keltett. Gondoljunk a közeli és a távolabbi Keletre, a Fekete-tengerre, ahol a krimi háboru óta első ízben szólalnak meg ismét az ágyuk. Gondoljunk Egyiptomra, Észak-afrikára, Kinára, Afganisztánra és Indiára. Bizonyos: építeni és számítani ezekre a mozgalmakra nem szabad, de ahhoz, hogy legyen belőlük valami, ami a mi ügyünkre hasznos, megint csak idő kell. Most az entente hatalmai mindent megtesznek, hogy a népeket megnyugtassák és hallgatásra bírják és ezért arra igyekeznek, hogy az európai háboru eseményeiről ez országok a valót meg ne tudják. Minél tovább tart a háboru, annál lehetetlenebbé válik, hogy ez a törekvés sikerrel járjon. Ha azonban most, vagy legközelebb egy kompromisszumos béke jönne létre Európában, ez a béke az Afrikában és Ázsiában készülő eseményeket a csirájukban elfojtaná. És a háboru után tudnók csak meg, hogy csupán a hamis hírek és az európai események agyonhallgatása akadályozta ott meg a fegyveres szabadságforradalmak kitörését. És minden, még a tisztára akadémikus tárgyalása is a béke eshetőségeinek csak általmára lehet a mi ügyünknek, mert ellenségeink olesó tőkét kovácsolhatnának belőle azzal, hogy „Németország már kifáradt és véget akar vetni a küzdelemnek”. A közvélemény úgy itt, mint a monarchiában, nagy szolgálatot tenné az érte küzdő hadseregek és a hazájának, ha nem foglalkoznák a békekötés kérdéseivel.

— Mindenki gondolkodik úgy, mint Hindenburg tábornagy: „Remélem, hogy a háboru addig fog tartani, amíg minden meghajol a mi akaratumk előtt.” Világos, hogy így gondolkodik a német kormány, vele a monarchia vezetősége

is. A békére addig, míg az olyan nem lesz, amilyenek mi akarjuk, nem gondol egyetlen katonára se. Épen ezért nem szabad hitelt adni azoknak a híreszteléseknek se, hogy Berlin és Pétervár között már szövik a „megértés” szálait. Németország csakis orosz könyörgésre és az, egyesült német-osztrák-magyar sereg tökéletes diadala alapján fog Oroszországgal béketárgyalásokba bocsájtkozni.

H I R E K.

— Az aradi kereskedők és a hadijelvények. Az aradi rendőrkapitányság az elmúlt héten több aradi kereskedőnél és iparosnál a raktáron levő háborus emlékérmeket, jelvényeket és dísztárgyakat lefoglalta és az illető kereskedők ellen a kihágási eljárást megindította. Ez a belügyminiszternek egy rendelete alapján történt, a melyet belügyminiszter a jótékony célra árusított jelvények védelméről már régebben adott ki, a melyben tiltotta a jótékony célra árusított jelvényekhez hasonló jelvények készítését és árusítását. Most a belügyminiszter egy újabb körrendeletben kimondta, hogy az előbbi rendeletben megállapított tilalom csak az olyan jelvényekre vonatkozik, a melyek a jótékony egyesületek által forgalomba hozott jelvényekkel összetéveszthetők.

A szóban levő rendelet csupán a hadbavonultak családtagjainak segítésére alakult Országos Bizottság, valamint egyes jótékony egyesületek és bizottságok által készített és forgalomba hozott tárgyakat és jelvényeket óhajtott védelemben részesíteni. Ennélfogva nem magyarázható olyképp, mintha az első rendelet minden bazafias érzelmet kifejezésre juttató, vagy a háborura emlékeztető jelvényeket, vagy egyéb dísztárgyak gyártását, vagy forgalombahozását általában tilalmazná és kivált nem akkor, ha az illető tárgyak, jelvények nem téveszthetők össze valamely, a háboruval kapcsolatos jótékony, vagy emberbaráti cél javára a hatóság tudomásával forgalomba hozott tárgyakkal, jelvényekkel. Ilyen tárgy, illetőleg jelvény különösen: a hadbavonultak családtagjainak segítésére forgalomba hozott és a két szövetséges uralkodónak képmását színeiben feltüntető ugynevezett szövetségi hűségjelvény és az Augusztal-alap vasgyűrűje. A tiltó rendelkezés alá esik tehát minden oly tárgy, vagy jelvény, amely mind a két szövetséges uralkodó képmását tünteti föl, akár egymás mellett, akár külön és bármiféle változatban, változtatással, vagy bármiféle ékítménnyel, díszítéssel és hozzáadással, másfelől minden olyan gyűrű, amely alakjánál, anyagánál, színénél és a háborura emlékeztető feliratánál fogva a már említett vasgyűrűvel összetéveszthető, vagy ehhez

hasonló. Ellenben nem esnek tilalom alá a nemes fémű készült oly gyűrűk, amelyek az Augusztal-alap vasgyűrűjéhez nem hasonlóak. A védelem kiterjed azokra a jelvényekre és tárgyakra is, amelyeket az Országos Bizottság, vagy egyes jótékony egyesületek és bizottságok esetleg még ezután fognak forgalomba hozni.

A körrendelet alapján az Aradi Kereskedők Köre kérelmet intézett Greén Nándor főkapitányhoz, amelyben a lefoglalt emlékérmek és jelvények kiadását és az aradi kereskedők ellen megindított kihágási eljárás megszüntetését kérte.

— A felsőbb leányok ajándéka a harcosainknak. Az aradi állami felsőbb leányiskola növendékei is részt kérnek maguknak abból a fejadatból, amely a mostani történelmi időkben a magyar nőkre hárul. Gata József, az iskola igazgatója megleghangú levélben közölte Vásárhelyi Janka, az aradi Vöröskereszt önkéntőseivel, hogy növendékei 279 darab különböző meleg téli ruhadarabot készítettek a hazáért küzdő katonáinknak. Az a leány nagyrészt a negyedik osztály növendékei állították elő. A vöröskereszt egyesület közötte vette a felsőbb leányok ajándékát, melyet rendelkezési helyére juttatott.

— Halálos ítélet. Szegedről jelentik: A szegedi törvényszék Farkas Pál 21 éves tanjai legényt, aki júniusban bityját, Farkas I. ur gazdálkodót meggyilkolta, kötél általi halálra ítélte.

— Köszönetnyilvánítás. Kornis Testvérek cég 100 koronás adományával az Alföld Erdélyi Kereskedelmi Utazók Egyesülete alapító tagjai közé lépett. E nagylakú adományért ezután is halás köszönetet mond az egyesület elnöksége.

— A hálátlanok. (Nagy erkölcsdráma az Urániában.) Egy megkapó szépségű drámát mutat be a színház, mely minden tekintetben magasan kiemelkedik a társadalmi drámák állaga felé úgy témájának nagyszerűsége, mint előadásának kiváltsága folytán. Egy megható történetet foglal össze a film egy gyönyörű drámává. A remek kép mellett még egy slógerkarri bemutatóra. — A német hadsereg munkában. Új német aktualitások az Urániában. A három országban győzelmesen előnyomuló német hadsereg harcainál készült érdekes felvételeket mutat ma be az Uránia színház. A felvételek egy része Belgiumban készült és a meghódított országban való előrehaladást mutatja. A másik része az oroszországi foglaltsokról számol be és remek helyszíni felvételben bemutatja a németek által megszállott orosz városnak Grajewonak látképet. 5

Oszták-magyar bank.

AZ OSZTRÁK-MAGYAR BANK

közgyűlésének XXXVII. rendes évi ülése

1915. évi február havában fog megtartatni.

A szavazatra jogosított részvényesek*), kik ezen közgyűlésnek tagjaiként megjelenni kívánnak, felhívtnak, hogy legkésőbb 1914. évi november 30-án az Oszták-magyar banknak húsz, saját nevükre szóló 1914. évi július hava előtt keltezett részvényét, szelvényirokkel együtt, a budapesti főintézetnél, vagy a bécsi főintézet letéti osztályánál, vagy valamely fiókintézetnél lelegek vagy leköttessek.

Azok a részvényesek, kiknek részvényei a banknál e célból már előbb letétbe helyezettek, ezáltal, külön bejelentés nélkül, a közgyűlés tagjaivá lettek.

Az ülésnek napirendje, helye és órája a Budapestben és Bécsben megjelenő hivatalos lapokban közzétendő külön hirdetésny útján kellő időben fog a közgyűlés tagjaival közöltetni.

Bécs, 1914. évi október hó 20-án.

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

5484

Gutmann
tiszádos.

Popovics
kormányzó.

Schmid
vezérlikár.

*) Az Oszták-magyar bank alapszabályai 14-dik cikkének 1-36 bekezdése: Az Oszták-magyar bank közgyűléseiben csak osztrák és magyar állami alattvalók vehetnek részt.

Az alapszabályok 15-dik cikke: A közgyűlésből ki van zárva:

a) aki polgári jogai teljes élvezetében nincs, különösen az is, a kinek vagyona felett a csődeljárás megindított, ennek bevezetéseig;

b) a ki fenyítő ítélet folytán polgári, politikai, vagy becsületbeli jogában korlátozva van — ezen korlátozás tartama alatt.

Az alapszabályok 16-dik cikke: A közgyűlés minden tagja csak személyesen jelenhet meg és magát meghatalmazott által nem képviselheti és a tanácsközmányokban és határozathozatalnál, habár többféle minőségben venne is részt a tárgyalásokban, csak egy szavazattal bír.

Az alapszabályok 19-dik cikke: Ha a részvények jogi személyre, nőre, vagy több részvevőre szólnak, annak van joga a közgyűlésen megjelenni és a szavazati jogot gyakorolni, aki a részvénytulajdonosoktól, feltéve, hogy ezek osztrák vagy magyar alattvalók, felhatalmazást mutat fel. A meghatalmazottaknak azonban a részvénytulók kiretelével egyéb személyes tulajdonságaikkal fogva (14. és 15. cikk) képeseknek kell lenniük arra, hogy a közgyűlésben részt vehessenek.

(Utányomás nem díjazatik.)

KNAPP SÁNDOR

kelmefestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó Intézete, ARAD. Intézet: MAGYAR-UTCA 26. szám alatt. Felvételi üzlet: WEITZER- és KAZINCZY-UTCA sarkán. (A főpostával szemben.) Vidéki megbízásokat gyorsan és pontosan eszközölk.

Modern ruhafestés legújabb divatsz- nekre, miata után. — Ruhafestés ve- gyileg, száraz uton. — Továbbá csipke- és szövet-függöny, szőrme, szőnyeg, butor-szövet, kézimunkák, keztük sib. stb. tisztítása és festése. — Több évi külföldi gyakorlat. 4870

— Az Acsev. vonatal a vásárra. Az aradi és osanádi egyesült vasutak igazgatósága az aradi országos vásár alkalmával is a vásárra utazó köz- önség érdekét óhajtván szolgálni, a vásári na- pokra a következő intézkedéseket tette. Az arad- szegedi vonalon a 12. számú motoros vonat, amely Battonyától Aradig minden pénteken közlekedik, nemcsak folyó hó 30-án, hanem folyó hó 31-én és november 1-én (tehát szombaton és vasárnap) is fog közlekedni. A kétgyháza—mezőhegyesi szárnyvonal utasainak a vásárra való szállíthatása végett f. hó 30. és 31-én, valamint november hó 1-én Kétgyházától Mezőhegyesig a 212. számú motoros vonat fog közlekedni. Ezen vonat Két- egyházáról reggel 4 óra 12 pkor, Medgyeseg- házáról 4 óra 36 pkor, Magyarbányhegyesről 4 óra 50 pkor, Mezőkovácsbázáról 5 óra 7 pkor indul és Mezőhegyesre reggel 5 óra 32 pkor érkezik, ahol csatlakozik a reggel 7 óra 33 pkor Aradra érkező 82 számú személyvonathoz. A kétgyháza— ujszentannai vonal utasainak a beszállíthatása vé- gott Kisjano-Erdőhegytől Ujszentannáig a 314. másodrendű motorosvonat fog közlekedni, amely Ujszentannától Aradig közvetlenül mint 123. más- odrendű motorosvonat közlekedik. A körösvölgyi vonal nagyszámú utasainak behozatala végett in- tézkedett a vasut igazgatósága, hogy a Boros- besből reggel 3 óra 58 pkor induló 111. számú motorosvonatot f. hó 30., 31. és november 1-én gőzmozdony vontassa és annál az utazó közönség elhelyezésére kellő számú személykocsit legyen. Gondoskodás történt aziránt is, hogy az összes személyszállító vonatok személykocsikkal kellőké- pen meg legyenek erősítve, hogy úgy a vásárra, valamint a vásárról haza utazó közönség elhelye- zésénél zavarok ne legyenek.

— Prémium a katonáknak. A téli há- boru borzalmi ellen katonáinknak prémre van szükségük. A kinek van, küldje e címre: Hadségélyző hivatal Budapest, Váci-utca 38. szám. A posta ingyen szállítja.

— A Vöröskereszt elnöksége a közön- séghez. A következő sorok közlésére kérték fel lapunkat: Az aradi Vöröskereszt Egyesület elnöksége a vöröskeresztes hölgyek útján is megkeresi az áldozatkész embereket. Nehogy gyűjtésünknek ez a formája visszaélésekre ad- jon alkalmat, felkérjük a közönséget, hogy a vöröskereszt céljaira csak azoknak a hölgyek- nek adakozzon, akik az egyesület bélyegzőjével és Vásárhelyi Janka elnökő aláírásával ellá- tott igazolványt mutatnak fel. A Vöröskereszt főkegyesület elnöksége.

— Köszönet. Ujabb adakoztak nálam a katonai meleg ruhákra: Dr. Issekutz Lászlóné 20 korona, Ring Géza 50 korona, Tenner József 10 korona, Meixner Emilné (Budapest) 20 korona, Bárd Mandorff Géza (Kis Velence) 15 korona, Steiner Jakabné 40 korona, N. N. közös tárgy eladásából 4 korona, Kövér Márton 25 korona, Gróf Königsberg Fidélne 10 korona. A kegyes ado- mányokat köszönettel nyugtatom. Dr. Múlek Lajosné. — A katonák téli ruha szükségletére ferdalmat nem ismerve, lankadatlanul gyűjtésnek: Benedikty Imréné, Beles Vazulné, Berzsenyi Bé- láné, Bignió Mária, Blauné Ransburg Gizella, Dr. Botis Tivadarné, Csukay Vilma, Darvas nővérek, Domány Józsefné, Fülöp Irma, Dr. Ghilezáné, Gyulányi Rezsóné, Haász Lípi, Dr. Issekutz Lászlóné, öz. Junga Sándorné, Kara Gyözőné, öz. Kohlbauerné, öz. Kövér Lajosné, Laczay Endréné, Lugosán Trifuné, Lukácsy Miklósné, Löw Kálmáné, Madarász Juliska, Mittner Jó- zsefné, Dr. Papp Vazulné, Dr. Páris Lajosné, Pá- ris Gáborné, Polgár nővérek, Róka Józsefné, Sa- las Dezsóné, Simonffy Aladárné, öz. Telbiss Bé- niné, Dr. Tisch Mórné, Tóth Ilonka, Vas Anna, Wejdits Györgyné, Dr. Vuja Györgyné, Vertán Idos és Sári, öz. Vertán Lukácsné, öz. Vertán Oszkárné, Vertán Ilonka.

— Halottak napja alkalmából, amilyen hazafias kötelességünk a hadban levők ruha- ellátása, ép olyan szent feladatunk a már el- költözött kedves hozzánk tartozóink iránti ke- gyelet leróvása is. Ez okból felhívom az aradi gyászoló nagyközönség szíves figyelmét dusan felszerelt élővirág-üzletemre, ahol is a legizlé- sebb élő- és művirágkoszaruk már meglepő olcsó árban kaphatók. Hazafias tisztelettel Pau- zár Sándor kertész, Weitzer János-u. 2. 5873

— Dobozgyáramat, Batthyány-utca 27. sz. alá helyeztem. Modern villanyüzemű gépekkel legjobb kivitelű dobozokat, bármilyen mennyi- ségben olcsó árban készítek. Dobozgyár Anna. Kézmű- és papírfeldolgozó vállalat In- gusz I. 5889

— Most olcsón lehet vásárolni! Az őszi országos vásár alatt rendkívül olcsón lehet be- vásárolni a Fischer féle Nagy Áruházban, Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt, ahol mindenkor csak a legizlésebb, legfrissebb és csakis első- rendű árukból a legnagyobb választék talál- ható. Különösen kalap, fehérnemű, nyakkendő, ernyő, keztük, harisnya, sötébet, sapka, kész- táska, orszény, 'áték, ajándéktárgy és még ezer más tárgyat a legolcsóbban lehet beszerezni, Arad és vidéknek vevőközönsége ne mulassza el ezt a jó alkalmat felhasználni. 1910

— Nyomtatvány-rendelők b. ügyvezető: Nyomtatványokat a székelyi állások da- cára — egyetemes — savanyúvíz szállítunk. A leggyorsabbal a legizlésebbé mindennemű nyomtatvány és kézművesmunkák vállalatunk áremelés nélkül a legolcsóbb árban készíthet. Az Aradi Nyomda Ré- szvénytársaság. Amak osanádi egyesült vasutak palotájában.

NEMZETI SZINHÁZ.

Szerda, 1914. évi október 28-án:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Itt oléször:

Hortobágyi legények.

Látványos népszínmű 4 felvonás az. önek és táncok- kal a mostani időkből. Irta: Gécsy István. Rendező: Deli Lajos.

Kezdete este 1/8 órakor.

Felolós szervezőtő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.

Számtalanszor bevált

MATTONI FÉLE
GIESSHUBLER
SÁVANYUVÍZ

6997

A tüdő győzele
hügyhomoknál és
hólyagbuzurtnál,
mint a hügyesavaj
megkötő szer.

Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

APOLLO SZINHÁZ.

ZRINYI-UTCA. (BÁRÓ BOHUS-PALOTA.)

Oktober 28-ikán, szerdán

Háborus aktualitások

Hiteles felvételek a belga harctérről. Német katonák Mechelnben.

Antwerpen kapuja előtt.

Mecheln a német katonák bevonulása után.

Tönkre tett ház Waelhembben.

A nehéz ostromgyuk szállítása.

A nehéz ostromgyuk működésben.

A lövések hatása telefon útján tör- ténő ellenőrzése.

Harc elszabadított vonatokkal.

Német vasutas-osapat átkaroló vona- tot épít.

Uránia Színház.

Szerdától—vasárnapig

Szenzációs aktualitások.

Károly román király temetése.

Nyomtatványok

osinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában.

Halottak napja

közeledtével ajánlom a gyászoló közönség szives figyelmébe szép választéka élő- és művirág

koszoruimat

minden kivitelben és nagyságban legjutányosabb árakban.

Ezuttal ajánlok állandóan friss és illatos élővirágaimból izlésesen készített alkalmi csokrokat is. Megrendeléseket azonnal elkészítik. — Szives pártfogást kérek kitűnő tisztelettel 5872

özv. Ungermann Józsefné
Arad, Weitzer János-utca 19. sz.

Figyelem.

Ajánlom a nagyközönség szives figyelmébe

Deák Ferenc-utca 3L szám alatt levő

uri szabó üzletemet,

ahol legdivatosabb szabással készítek legdivatosabb férfiöltönyöket, legjutányosabban. Elválalok átalakítást és tisztítást is. Ruhavasalás csak 1 K 20. Fazonöltönyt, jó hozzávalóval, 24 koronáért elkészítik. Szives pártfogást kérek, kiváló tisztelettel 5815

Lövy Dezső, uri szabó.

5807—1914. pm.

Hirdetmény

Korniss Odönné és Buchler Ilonka urhölgyek vezetésével hölgytársaság alakult, melynek hazafias és hasznos célja, hogy a szegénysorsu hadba vonultak leánygyermekkeit a téli hónapok alatt meleg ruhával és fehérneművel lássa el.

Felkérem a város nemes szívi közönségét, mely áldozatkészségének már annyiszor tanujelét adta, hogy ezen mozgalmat úgy pénz- mint ruhaadományával támogatni sziveskedjék.

Bármily meleg, használt női ruhát köszönettel fogadnak, mert szokot a hölgyek a szükségelt méretek szerint maguk fogják átalakítani.

A hasznos célra szánt adományok a társaság varró helyiségébe (Salacz-u. 1. sz. földszinti üzlet-helyiség) küldendők, a hol a mozgalom vezetői szivesen látják a város hölgyeit akik egypár órai kézimunkával a ruhák elkészítésénél segédkezni hajlandók.

Arad, 1914. október 17-én.

Löcs Rezső
polgármester helyettes.

Használt ölm
megvételre kerestetik.

Hirdetmény.

Gazdaság feloszlata folytán mindenféle felszerelések: szekerek, igás kocsik, ekék, fogasok, vetőgépek, stb., valamint hintók, homokfutó, parádés szerszám, szabad kézből eladó. Bővebbet Andrassy-tér 6. sz., Verbos-irodában.

Izr. leányinternátus.

Van szerencsénk a m. t. helybeli és vidéki szülőket értesíteni, hogy egy internátussal egybekötött magániskolát nyitottunk,

ahol elemi- és polgáriiskolás leánykák gondos nevelésben és tanításban részesülnek, itthon, vagy kívánatra — ha az iskolák megnyílnak — bármely iskolába rendes növendékként beírattnak. Ugyisint bejáró növendékeket is elfogadunk. — Külön tárgyak: Idegen nyelvek, zongora, festés és művészi kézimunkák. Személyes, vagy levélbeli megkeresésekre készséggel ad felvilágosítást az intézet tulajdonosa

Stern Ilonka,

okl. tanítónő

József főherceg-ut 19., I. em.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekesznek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss: Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos. Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely hajat vagy bájuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő

a „Melogen“. Ara 2 korona.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör. 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szőrvesztő-Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aro, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél Hajós Arpád gyógyszer-tárában

ARAD, Andrassy-tér 22. sz.

Alapított 1886. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Költözők

figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3361

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz.

Aradi és csanádi egyesült vasutak

menetrendje.

Ervényes 1914. október 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6:40
Motoros vonat délelőtt . . . 11:05
Személyvonat délután 4:18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délben 12:00
Motoros vonat délután . . . 8:41
Személyvonat este 9:31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 8:06
Motoros vonat délelőtt . . . 10:35
Személyvonat délután 8:17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7:38
Motoros vonat délután 2:43
Személyvonat este 7:51

Aradról Brádra indul:

Mot. vonat Ujszentannáig reg. 5:20
Motoros vonat reggel 7:03
Mot. vonat Ujszentannáig d. e. 11:45
Személyvonat délután 12:48
Mot. vonat Honctól d. u. 8:00
Mot. vonat Borossebesig este 7:09

Aradról Brádra érkezik:

Motoros vonat délben 1:18
Személyvonat este 7:48

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3:00
Motoros vonat reggel 7:31
Motoros vonat délután 2:15

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10:00
Motoros vonat délután . . . 1:24
Motoros vonat este 8:48

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9:32
Vegyes vonat délután 3:20
Vegyes vonat este 6:32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 5:27
Vegyes vonat délután 12:48
Vegyes vonat délután 4:36

Mezőhegyesről Kétegyháza ind:

Motoros vonat reggel 8:37
Motoros vonat délután 1:06
Motoros vonat este 6:20

Kétegyházáról Mezőhegyesre ind:

Motoros vonat reggel 5:43
Motoros vonat délelőtt . . . 11:50
Motoros vonat délután . . . 3:48

Ujszentannáról Kétegyháza ind.:

Motoros vonat reggel 6:25
Motoros vonat délután . . . 12:42
Motoros vonat este 8:09

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Motoros vonat reggel 5:23
Motoros vonat délelőtt . . . 10:35
Motoros vonat délután . . . 3:01

Borossebes—Menyházafürdő ind:

Vegyes vonat délelőtt . . . 10:25

Menyházafürdő—Borossebes ind:

Vegyes vonat délután . . . 2:39

Apró hirdetések

Tudnivaló az apró hirdetésekről:

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban József főherceg-ut 22. Acsoy-palota. (Bejárat a Kosuth-szoborral szemben.) Telefon szám 151.

Az apró hirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzendők.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

A hirdetések este fél 6 óráig vétetnek fel.

Vidékről az apró hirdetések postautalványon küldendők — a szelvényen a szöveg elő — avagy levélbélyegeken.

A hirdetést a kiadóhivatal kívánatra díjtalanul megszerkesztli.

LEVELEZÉS.

Csibéss 165,

Levéltért bojt küldjön a kiadóhivatalba. Kézcsók. 5441

OKTATÁS.

József főherceg-ut 17. sz. a. a söffői tanonciskola ismét megnyitott. 5487

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó november 1 re udvari 2 szobás garson lakás, fürdőszobával. Deák Ferenc-utca 39. sz. 5440

Egy csinosan bútorozott különbejáratu utcai szoba kiadó Ernyei Gyulánál, Csernovics Péter-utca 2. 5894

ALKALMAZÁST KERES.

Árva intelligens leány gyermekek mellé ajánkozik, íse-tésre nem reflektál. Cim a kiadóhivatalban. 5486

Egy idősebb

intelligens férfi, aradi lakos, ki jelenleg vidéken van alkalmazásban, raktárnoki, felügyelői, vagy más bizalmi állást keres, akár mezőgazdaságnál. Cim a kiadóhivatalban. 5442

Szerény igényű

30 éves magános özvegy uruló idősebb házaspárhoz vagy idősebb urhoz ajánkozik gazdaságnyaak, esetleg paróchiára is. Cim Kosuth-utca 89., I. emelet, 2. ajtó. Eshárdtné. 5445

ALKALMAZÁST NYER.

Fiatall ügyes segéd felvétetik azonnal. Csipkeárnyás, Lugos. 5444

Röfös és divatáru segéd, ügyes eladó, ki románul beszél, azonnal felvétetik. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével címzendő: Schwartz Salamon, Tenke. Szombaton az útlelet száma. 5448

Egy fiatal vegyeskereskedő segéd felvétetik. Ajánlatok bizonyítványok másolatával, Grász Mór, Marosborsa intézendők. 5890

25475—914.

Hirdetmény.

Közhírré tesszük, hogy azon főiskolai hallgatók, akik mint pades egyéves önkéntesek vagy csak a háboru tartamára önkéntes besoroztatásukat és a főiskolai önkéntes állásukra való felvételüket óhajtják, az erre vonatkozó feltételek felől az aradvárosi katonaiügyi osztálynál nyarhatnak felvilágosítást.

Arad, 1914. évi október hó 24.

A városi tanács.

Kalmár József villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz. Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

Költözködők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket a minden a szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos főzőedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket

758., 754—914. sz.

Arverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke folyó évi november hó 2-án d. e. 10 órákor árverést tart a következő földbirtékekre:

1. Az eddig Lukács Ferencné által bérelt Gellin dűlőbeli 85 i. sz. 5 holdra. Kikiáltási ár: 40 korona 20 fillér holdanként és évenként.
2. Az eddig Illin Száva által bérelt Libás dűlőbeli 783. sz. 5 hold terjedelmű parcella. Kikiáltási ár: 87 korona 50 fillér holdanként és évenként.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt venni csakis szóbeli ajánlatokkal lehet.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1914. évi október hó 28-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

5745—1914. sz.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a Budapesti Szegénysorsu Tüdőbeteg Szanatórium Egyesület a hadbavonulak családtagjai részére — egyelőre — 20 tüdőbetegnek három havl ingyenes ápolást ajánlott fel és a jelentkezők kijelölésével az Országos Hadvezénylés bizottság naplójában a közzétételét birta meg.

Aki tehát ezen kedvezményre igényt tart, kérvényét a nevesített albizottsághoz (Budapest, Képviselet) adja be, melyhez csatolandó az illetékes közéleti előjáróság bizonyítványa arról, hogy az illető tüdőbeteg eltartója hadbavonult, csatolandó továbbá orvosi bizonyítvány és az eltartónak, valamint eltartottnak vagyoni bizonyítása.

Arad, 1914. október 16-án.

Lőcs,

h. polgármester.

215—1914. sz.

Hirdetmény.

A magyar királyi Belügyminis-terium 7270—1914. B. M. ein. számú rendeletével megtiltotta, hogy olyan, vagy hasonló, vagy ugyanolyan szerű magtársasági tárgyakat (vasgyűrűt, jelvényeket stb) amelyek valamely jótékony vagy emberbaráti célt szolgáló biz-zeletől vagy egyesülettől erednek és amelyeket azok a hadviseléssel kapcsolatos vagy emberbaráti célra hoznak forgalomba, más állathasszon és forgalomba hozhasszon.

Amidőn ezen rendeletet közhírré teszem, figyelmeztetek mindenkit, hogy a tilalom megszegése kihágást képez, s annak elkövetői 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntettetni.

Arad, 1914. évi október hó 9.

Greén

főkapitány.

Ar. Országal halhoz, Legnagyobb halhivitel

Luttwák József

déligyümölcs és magyar termények kivitele

Asztalos Sándor-utca 8. szám (volt Spialmann-ház) saját ház.

Igen tisztelt vevőközönség! Bacsos értesítésre adom, hogy csütörtöktől kezdve minden csütörtök reggel óráig érkezik. Kérem a tisztelt vevőközönséget, meg, engem, mint eddig is, partfogásukba venni. Ajánlom prima esdélyi burgonyát, mártalmazásánként 3 korona 50 fillér, linom esdélyi hagyma kilója 40 fillér. Mindennemű kóser felvágott húrok kaphatók. Finom gesztenye, kilója 40 fillér. Maróni kilója 48 fillér. Egy láda 300-as l-sörrendű elrom 11 korona. Darabonként a elrom 4 és 5 fillér. Vidéki rendelések pon osan eszközöltetnek. Pentek e-től szombat estig üzletem zárva tart. Üz-letem most az Asztalos Sándor-utca 8. szám alatt van. (volt Spialmann főp-let.) Telefon, 915. 2391

60762—1914. kb.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Birkás dűlőben lévő szemét lerakó helyen a városi kifizározatok lázi szemét lerakását továbbá intézkedésig beállítottam, s e célra a gyepter mellett lévő a régebben téglavérés céljára kikészített agyag-gödöröket jelöltem ki.

Ezről a város közönségét azsal értesítem, hogy mindenki, a ki a szeméttel saját fuvarjával, nem po-dig a szemétfuvarozó vállalkozók-kal viteti ki, köteles azt a gyepter mellettli gödörökbe a kiüresítés sorrend szigorú betartása mellett kifuvaroztatni.

A Birkásdűlőhall szemét ta-lepre további intézkedésig szemé-tet kifuvarozni tilos.

Arad, 1914. október 28.

Greén

főkapitány.

Ovakodjunk a fertőzésekől.

Az utca pora telve fertőző anyagokkal, a különféle beteg-ségeket okozó csirakkal minők a tüdővész, a merevgörcs, a lép-fene, a difteria a hagymáz stb. sporái. A mindennapi érintke-zésben kivagyunk téve annak, hogy a különféle betegségeket okozó fertőző anyagokat kezünkön, orrunk nyákhártyájában haza hordjuk s azzal magunkat, s családunkat megfertőztetjük. Tudjuk, hogy a betegségek zömét bacteriumok okozzák s hogy az emberi körnök alatt az apró paraziták egész gyűjteménye tanyáz. Mind eme fertőzések ellen védekezhünk ha kezünköt, arcunkat, orrunk nyákhártyáit naponta egy-kétszer Szent Imre szappannal vagy Carboform szappannal megmossuk.

Szent Imre szappan ára 70 fillér,

a Carboform szappan ára 40 fillér.

Ez utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a szülőknek, tanítók-nak, tanároknak, iskolák, ovodák, internátusok, hivatalok, kórházak vezetőségének. E szappan olcsóságánál fogva lehetővé teszi minden embernek, hogy magát és családját fertőzések ellen megóvjá. Nagyobb vételeknél engedményeket adunk.

Dr. Földes és Hehs

pipere szappan és vegyeseti gyára ARAD, Raktárak létesítése folyamatban.

Aradon, Földes K. és Hehs Vilmos gyógyszer-tára.